

Radikaalit ristipistot -yhteisön ajatuksia käsityöaktivismista ja sen merkityksistä

Yhteisöllisiä pistoja paremman maailman puolesta

Käsityökasvatuksen

pro gradu -tutkielma

Iida Leppänen

21.4.2026

Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Koulutusohjelma: Käsityökasvatus

Tekijä: Iida Leppänen

Otsikko: Radikaalit ristipistot -yhteisön ajatuksia käsityöaktivismista ja sen merkityksistä: Yhteisöllisiä pistoja paremman maailman puolesta

Ohjaaja: Dosentti Marja-Leena Rönkkö

Sivumäärä: 46 sivua + liitteet

Päivämäärä: 21.4.2026

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin käsityöaktivismia, sen historiaa ja toimintatapoja. Käsityöaktivismi on muutosta tavoittelevaa kansalaisaktivismia, jota harjoitetaan käsityön keinoin. Käsityöaktivismi on sosiologi ja käsityöharrastaja Betsy Greerin käyttöön ottama termi, jonka keskiössä on käsillä tekemisen lisäksi yhteiskunnan epäoikeuksiin puuttuminen. Käsityöaktivismia harjoitetaan usein yhteisöissä, joissa kokoonnutaan yhteisen tekemisen ääreen vaihtamaan ajatuksia, tietoja ja taitoja.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää käsityöllisen mielenosoituksen toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä Radikaalit ristipistot -yhteisön näkökulmasta. Radikaalit ristipistot on osa kansainvälistä käsityöaktivismiliikettä, ja yhteisöt toimivat Suomessa monella eri paikkakunnalla. Yhteisöjen toimintakulttuuri on samankaltaista, vaikka ne toimivat itsenäisesti omasta toiminnastaan päättäen.

Tutkimus toteutettiin laadullisena fenomenologisena tutkimuksena, jonka aineisto (n=39) kerättiin avoimiin kysymyksiin perustuvalla Webropol-kyselyllä. Kyselyaineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jossa etsittiin teemoja ja samankaltaisuuksia vastaajien kertomien käsityöaktivismin toimintatapojen, tavoitteiden ja merkitysten saralla.

Tutkimuksessa esiin nousi käsityöaktivismin monia toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä. Keskeistä Radikaalit ristipistot -yhteisön jäsenille oli yhteiskunnallinen vaikuttaminen, ajatusten levittäminen ja jakaminen, yhteisöllisyys, omaan hyvinvointiin vaikuttaminen, merkityksellisten asioiden käsittely, käsin tekeminen, itseilmaisuus ja luovuus. Käsityöaktivismia tehtiin yhdessä ja yksin, ja niiden parissa koettiin monia positiivisia tunteita, vaikka töihin saatettiin purkaa hankaliakin asioita. Hidas ja perinteinen ristipistotekniikka toi töiden sanomiin merkityksellisyyttä. Merkitykselliseksi koettiin myös samanhenkisten ihmisten kohtaaminen sekä tiedon, taidon ja ajatusten jakaminen.

Aiemmat tutkimukset tukivat löydettyjä havaintoja käsityöaktivismin monipuolisuudesta. Käsityöaktivismin keskiössä on yhteiskunnallinen vaikuttaminen, mutta tutkimustuloksissa esiin nousi yhtä tärkeänä omaan hyvinvointiin positiivisesti vaikuttava mielekäs tekeminen ja omien arvojen mukaan toimiminen. Käsityöaktivismi tarjoaa mahdollisuuden purkaa niin henkilökohtaisia kuin yhteiskunnallisiakin asioita käsillä tekemiseen ja luomiseen.

Avainsanat: käsityöaktivismi, käsityöyhteisö, Radikaalit ristipistot, ristipisto

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Käsityöaktivismi	6
2.1	Käsityöaktivismi käsitteenä	6
2.2	Käsityöaktivismi Suomessa ja maailmalla	10
2.3	Käsityöaktivismi yhteisöissä ja harrastuksena	11
2.4	Käsityöaktivismiin liittyviä toimintatapoja ja käsitteitä	12
3	Teoreettinen viitekehysmalli ja tutkimuskysymykset	15
4	Tutkimuksen toteutus	17
4.1	Laadullinen tutkimus	17
4.2	Fenomenologia	18
4.3	Kyselytutkimus	19
4.4	Radikaalit ristipistot -käsityöyhteisö tutkimuksen kohdejoukkona	20
4.5	Aineisto ja sen analyysi	21
4.6	Tutkimusetiikka	24
5	Tutkimuksen tulokset	27
5.1	Käsitöillä vaikuttamisen toimintatavat, tavoitteet ja merkitykset	27
6	Johtopäätökset	39
7	Pohdinta	44
7.1	Tutkimuksen merkitys	44
7.2	Tutkimuksen luotettavuus	47
7.3	Jatkotutkimusaiheita	48
	Lähteet	50
	Liitteet	54
	Liite 1. Webropol-kysely	54
	Liite 2. Tietosuojaseloste	57

1 Johdanto

Osoitan mieltäni, siis olen. Ihmiset haluavat toteuttaa itseään ja tehdä elämässään merkityksellisiä asioita, tuntea yhteenkuuluvuutta ja olla osana jotain itseä suurempaa (Tapio & Wevelsiep, 2022, ss. 7–9). Kun asia on tärkeä ja jotain pitäisi tehdä, mielenilmaisun mahdollisuudet ovat monet. Vaihtoehtona on esimerkiksi osallistua mielenosoitukseen, boikotoida, lakkoilla, kirjoittaa mielipidekirjoitus, soittaa Kansanradioon, pukea päälleen kantaaottava paita tai ilmaista mielipiteitä käsityöaktivismiin keinoin.

Käsityöaktivismi vaikuttamisen välineenä on kuplinut pinnan alla viime vuosina, ja pulpahdellut pintaan silloin tällöin muiden muassa näyttelyinä, lehtijuttuina, kirjoina ja keskusteluina. Vuonna 2019 järjestettiin paneelikeskustelu Poliittisia pistoja: suuri käsityöaktivismikeskustelu, jossa keskusteltiin käsityöaktivismiin olemuksesta (Perheentupa ym., 2019). Kulttuurikeskus Stoassa Helsingissä oli nähtävillä radikaalia kirjontaa X-treme X-stitch! -näyttelyssä vuonna 2021 (Voima, 2021). KSL-opintokeskus julkaisi suomalaisista käsityöaktivisteista kertovan kirjan Käsityöaktivismi! (2022), jonka voi ladata ilmaiseksi internetistä (KSL-opintokeskus). Taitoliiton ja KSL-opintokeskuksen Käsityöaktivismi-näyttelykiertue kiersi vuonna 2023 Helsingistä Seinäjoen kautta Jyväskylään (Taitoliitto, 2023). Jotain pienempääkin on saattanut matkalle sattua: ehkä puuhun kiinnitetty neule, näkyvästi paikattu vaate tai ristipistokankaalle kirjottu iskulause.

Itse olen törmännyt käsityöaktivismiin alakulttuurin kentällä toimiessani ja osallistuessani. Alakulttuurissa tapahtuu aitoja ja kiinnostavia asioita, sillä toimintaa ei välttämättä määritä raha vaan tekemisen palo. Omaehtoisessa tekemisessä on vapautta, vaaraa ja loputon määrä inspiraatiota. Itseään voi toteuttaa ilman sääntöjä ja ennalta määritettyjä raameja. Alakulttuurit pitävät hengissä omaehtoista tekemistä ja tee-se-itse-henkeä. Muun muassa Turun Kirjakahvila ja Helsingin Oranssi ovat tarjonneet paikan omaehtoiseen tekemiseen, ja niiden parissa olen törmännyt Radikaalien ristipistojen toimintaan. Ne ovat herättäneet huomioni, sillä radikaaleissa ristipistoissa yhdistyy jotain valloittavaa ja inspiroivaa: perinteet ja nykyisyys, kantaaottavuus ja huumori, kauneus ja rujous. Ne hymyilyttävät ja antavat

ajattelemisen aihetta. Niissä näkyy käden jälki ja käsin tekemisen monet eri mahdollisuudet.

Käsityön oppiainetta ei enää opiskella koulussa yhtä paljon kuin ennen. Arki on erilaista ja sosiaalinen media muun nykykulttuurin lisäksi imee aikaamme. Käsitöiden oppimistulokset ovat heikentyneet vuosien saatossa, eikä käsityötä valita valinnaisaineeksi yhtä usein kuin ennen. Myös käsityöammattiohjelmiin hakeudutaan aiempaa harvemmin. (Hovi-Horkan, 2026.) Aivotutkijan mukaan käsillä tekeminen on palkitsevaa ja tekee hyvää aivoille. Erityisesti tietotyöläisille käden jälkien näkeminen voi olla palkitsevaa. (Maaranen, 2025.) Voiko omaehtoisen tekemisen aatoksesta löytää jotain, mikä innostaisi myös uutta sukupolvea käsitöiden pariin?

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus, 2014) käsityöoppiaineen kasvatuksellisenä tehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa. Tavoitteista löytyy omien mielipiteiden rakentavan ilmaisun harjaannuttaminen ja ihmisoikeuksien edistäminen. Käsityöllä on tarkoitus harjoitella osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä. (Opetushallitus, 2014.) Kaikki edellä mainittu käy hyvin yksiin käsityöaktiivisuuden periaatteiden kanssa.

Sitran selvityksen mukaan nuoret haluaisivat osallistua enemmän yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, mutta he tarvitsevat siihen tukea ja rohkaisua. Nuorten toiveissa oli matalan kynnyksen tapoja osallistua toimintaan. (Hantula ym., 2024.) Voisiko käsityöaktiivisuus olla yksi matalan kynnyksen tapa vaikuttaa tai harjoitella vaikuttamista, tai ehkä vain pysähtyä pohtimaan itselle tärkeitä asioita?

Tutkimuksen taustalla minua ovat kiinnostaneet ajatukset siitä, voiko oppilaita innostaa käsitöiden pariin, jos he ymmärtävät käsitöiden tekemisen vaikutusmahdollisuudet? Voiko käsityöaktiivisuutta harjoittamalla lievittää ahdistusta, saada purettua vaikeita asioita konkreettiseen käsin tekemiseen? Siten tutkimuksen tarkoituksiksi muodostui käsityöllisen mielenosoituksen toimintatapojen, tavoitteiden ja merkitysten selvittäminen. Miten käsityöaktiivisuus näyttäytyy ihmisten elämässä? Minkälaisia vaikutuksia käsityöaktiivisuudella on sitä harjoittavien elämään?

2 Käsityöaktivismi

2.1 Käsityöaktivismi käsitteenä

Käsityöaktivismi on muutosta tavoittelevaa kansalaisaktivismia, jonka muotona käsityö toimii (Perttula, 2018, ss. 140–142). Käsityöaktivismi (*craftivism*) muodostuu sanoista craft (käsityö) ja activism (aktivismi), ja se on yhdysvaltalaisen sosiologi ja käsityöharrastaja Betsy Greerin vuonna 2003 käyttöön ottama termi (Greer, 2014, s. 8; Perttula, 2018, ss. 140–142). Käsityöaktivismista käytetään myös termejä kraftivismi ja craftivismi (Perttula, 2018, ss. 140–142). Greerin mukaan termi on syntynyt tarpeesta saada käsite sosiaalisesta ja poliittisesta aktivismista ammentaville käsitöille (Greer, 2014, s. 8). Greerin lisäksi brittiläinen aktivisti Sarah Corbett on tehnyt käsityöaktivismia tutuksi (Perttula, 2018, ss. 140–142).

Greer ei itse määrittele termiä tarkasti, sillä hänen mukaansa käsityöaktivismissa ei ole varsinaisia sääntöjä (Perttula, 2018, ss. 140–142). Käsityöaktivismiin harjoittamiseen on lukemattomia mahdollisuuksia, sillä se koostuu monenlaisista ja monipuolisista käytännöistä (Ey, 2019, s. 957). Aktiivinen toiminta, käsillä tekeminen ja yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuksiin puuttuminen ovat kuitenkin käsityöaktivismiin keskiössä. Käsityöaktivismille ominaista on käsitöiden tekemisen lomassa yhteiskunnallisten asioiden pohtiminen. (Perttula, 2018, ss. 140–144.) Käsityöaktivismissa on kyse niin sisältä kumpuavasta muutoksesta kuin työstä, jonka tarkoituksena on tehdä maailmasta parempi paikka (Greer, 2014, s. 9).

Vaikka käsityöaktivismi terminä on otettu käyttöön 2000-luvulla, voi historiasta löytää esimerkkejä käsityöaktivismista (Perttula, 2018, s. 142). Julkisilla interventioilla, jotka voidaan nähdä käsityöaktivismina, on ollut pitkä ja värikäs historia sorron ja syrjinnän vastustamisessa (Watfern ym., 2024, s. 186). Esimerkiksi Ranskan vallankumouksen aikaan 1700-luvulla naisaktivistit, joita kutsuttiin termillä *la tricoteuse* (neulojat), istuivat ja neuloivat giljotiinin vieressä (Perttula, 2018, s. 142). 1900-luvulla naisten äänioikeutta vaatineet suffragetit valmistivat käsityönä liikkeen banderolleja ja liikkeen tunnusvärisiä asusteita (Corbett, 2017, s. 8). Chilessä 1970–1990-luvulla värikkäisiin arpilleras-perinnetekstiileihin kirjottiin viestejä, jotka kertoivat karun totuuden

yhteiskunnan tilasta (Strycharz, 2014, s. 134). Saksassa sotavankina ollut majuri Alexis Casdaglin taas teki ristipistotöitä, joihin hän kirjoi morsekoodiviestejä (Hackney, 2013, s. 171).

Käsityöaktivismiin ytimessä on tarkoitus luoda jotakin, joka saa ihmiset kysymään kysymyksiä. Käsityöaktivismi voi kutsua ihmisiä keskustelemaan sosiaalisista ja poliittisista vaikutteista käsitöiden takana. (Greer, 2014, s. 8.) Käsityöaktivismityöt on voitu suunnitella levittämään onnellisuutta tai poliittisia viestejä (Youngson, 2019, ss. 383–384). Kun käsityö asetetaan esille, se voi aktivoida katsojaa, mutta myös asettaa käsityöt alttiiksi kritiikille (Mandell, 2021, ss. 32–47). Visuaalisilla töillä on mahdollisuus herättää katsojan huomio, ja saada aikaan sekä ajattelua että toimintaa (Childs ym, 2020, s. 84). Taiteeseen perustuvat menetelmät voivat saada aikaan tunnepitoisia reaktioita, vähentää stigmaa ja vaikuttaa yleiseen mielenterveyteen ja hyvinvointiin. Ne voivat olla tehokkaita tavoittamaan laajankin yleisön, sillä ne eivät vaadi erityistä asiantuntemusta ja ovat näin yleisön saavutettavissa. (Watfern ym., 2024, s. 186.) Julkiseen tilaan asetetut installaatiot voidaan nähdä koristeiden lisäksi aktivismina, jossa perinteinen käsityö tuodaan epäperinteisin keinoin epätavanomaiseen ympäristöön (Mandell, 2021, ss. 32–47).

Käsityöaktivismi voi ottaa kantaa niin eettisiin kuin sosiaalisiin kysymyksiin neulonnan, virkkaamisen ja ompeleiden kautta (Kontturi & Kihlman, 2016, s. 47). Se voi olla viestin kirjomista lippuun, sanojen ja viestien kutomista katukyltteihin ja vaatteisiin tai käsintehtyjen esineiden valmistamista hyväntekeväisyyteen (Youngson, 2019, s. 383). Käsityöaktivistit käyttävät töissään vanhankantaisinkin pidettyjä tekniikoita, ja auttavat näin ylläpitämään niitä (Greer, 2014, s. 8). Käsityöaktivismiin yksi ilmaisumuoto on neulegraffitit, jotka asetetaan esille yleensä puihin, taloihin tai julkisiin monumentteihin. Sanan "graffiti" käyttö viittaa siihen, että neulontatöiden esillepanoon ei aina tarvita valtainstituutioiden hyväksyntää. Neulegraffitien etuna niiden samaistuttavuuden lisäksi on se, että yleisö ja instituutiot yleensä hyväksyvät ne pehmeinä protestin ilmaisuina. (Myzelev, 2022, s. 3.) Käsitöitä ei välttämättä nähdä uhkaavina, jolloin poliittinen tai yhteiskunnallinen viesti toimii. Käsityöaktivismi voi antaa ihmisille mahdollisuuden saada äänensä kuuluville, kun muunlaiset viestintäkanavat eivät ehkä ole olleet tehokkaita. (Youngson, 2019, s. 383.)

Käsityöaktivismi voi laajentaa ymmärrystä siitä, miltä kansalaistoiminta voi näyttää (Keune ym., 2022, s. 266). Vastoin vallitsevia käsityksiä rauhallisesta yksittäisestä käsityöläisestä, käsitöiden tekeminen on sosiaalinen liike ja toisinaan myös suoran toiminnan muoto (Bratich & Brush, 2011, s. 248). Käsityöaktivistit lietsovat keskustelua auttaakseen maailmaa olemaan parempi paikka, joskin pienemmässä mittakaavassa kuin massamielenosoituksissa. Joillekin näin pieni toiminta saattaa näyttäytyä vähäpätöisenä, mutta käsityöaktivistien työt voivat toimia osana muutosta. Perinteiset aktivismin muodot saattavat olla polarisoivia, mutta käsityöaktivismissa on kyse vastavuoroisuudesta. (Greer, 2014, s. 8.)

Käsityöaktivismi voi nostaa käsityön arvoa kommunikaation ja vastustuksen muotona (Moreshead & Salter, 2023, s. 3016). Käsityöaktivistit luovat ja kehittävät arvoja ja käytäntöjä, kuten mentorointia, yhteisöjen rakentamista, tee-se-itse-projekteja ja sukupuolten voimaannuttamista (Bratich & Brush, 2011, s. 247). Käsityöaktivistit ovat asettaneet käsitöitä näkyville muuttaakseen tiloja, poliittisen tietoisuuden lisäämiseksi ja naisten käsitöiden arvostuksen lisäämiseksi (Black, 2017, ss. 696–702). Käsityöt voidaan myös nähdä vastavoimana kapitalismille, poliittisena kannanottona massakulutusta ja -tuotantoa vastaan (Black, 2017, s. 70; Perttula, 2018, s. 141). Käsityön politiikka voi olla moniulotteista. Käsitöillä voidaan pyrkiä vaikuttamaan poliittisiin päätöksiin, kerätä varoja, herättää tietoisuutta, tehdä kulttuurisia interventioita tai osallistua suoraan toimintaan. (Bratich & Brush, 2011, ss. 248–249.)

Käsityöaktivismi on sen puolestapuhujien mukaan lempeämpi ja osallistavampi poliittisen sitoutumisen muoto (Ey, 2019, s. 956). Käsityön käyttö poliittisen ja yhteiskunnallisen kamppailun välineenä mahdollistaa viestin välittämisen osuvalla tavalla ilman kärkevästä vastakkainasettelua (Myzelev, 2022, s. 1). Käsityöaktivismia voi kuvailla helläksi, hitaaksi, usein kauniiksi, kysymyksiä herättäväksi ja siemeniä kylväväksi (Watfern ym., 2024, s. 186). Käsityöaktivismiprojektit voivat pyrkiä tuomaan ihmisiä yhteen, kyseenalaistamaan vallitsevia olosuhteita, herättämään kysymyksiä tai tarjoamaan tukea tragedian tai epäoikeudenmukaisuuden edessä (Youngson, 2019, s. 384).

Käsityöaktivismia on kritisoitu sen naisvaltaisuudesta ja kaupallistumisesta (Myzelev, 2022, s. 3). Käsityön ei tule olla epäoikeudenmukaista, syrjivää tai etuoikeutettua, jotta sitä voidaan käyttää yhteiskunnallisen muutoksen välineenä (Black, 2017, s.707).

Esimerkiksi Naisten marssiin valmistetut Pussyhat-pipot oli tarkoitettu naisten voimaantumisen symboliksi, mutta ne ymmärrettiin myös transfobian symboliksi (Moreshead & Salter, 2023, s. 3016). Käsityöaktivismi voidaan nähdä maltillisena, hyväntahtoisena, uhkaamattomana, söpönä ja kitschinä harrasteluna. Sen tulisi olla reflektiivistä, moniulotteista ja kriittistä ja perustua teorioihin, historiaan ja kokemuksiin. (Black, 2017, s. 707.)

Käsityöaktivismia voi toteuttaa ikään, sukupuoleen, taitoihin tai varallisuuteen katsomatta yksin tai yhdessä, ja se voidaan nähdä matalan kynnyksen toimintana (Perttula, 2018, ss. 141–144). Käsityöaktivismiin mahdollisuudet ovat loputtomat ja riippuvat paljon niin yksilön taidoista ja mielenkiinnon kohteista, kuin ympäristöstä ja sen haasteista (Youngson, 2019, s. 834). Osallistumisen vapaaehtoisuus ja henkilökohtaiset esteettiset mieltymykset voivat tukea käsityöaktivismiin osallistumista (Keune ym., 2022, s. 266). Valmistusprosessi voi olla tekijälleen hengenravintoa (Watfern ym., 2024, s. 186). Käsityöaktivistit voivat nauttia käsityöprosessista, jota he muutenkin tekisivät, mutta luoda samalla suhteita ja osoittaa välittämistä (Keune ym., 2022, s. 266).

Käsityöaktivismi voi käsityön kautta tuoda uusia jäseniä järjestöjen ja yhteiskunnallisten liikkeiden piiriin sekä houkutella yhteiskunnallisesti valveutuneita henkilöitä käsityöharrastuksen pariin (Perttula, 2018, ss. 141–144). Käsityöaktivismi on usein linjassa feminististen liikkeiden kanssa, jotka pyrkivät nostamaan kodin piiriin kuuluvan työn roolia yhteiskunnassa (Watfern ym., 2024, s. 186). Myös feministisessä taiteessa kodin piiriin liittyvien käsityötekniikoiden politisoiminen koetaan tärkeänä (Kontturi & Kihlman, 2016, s. 46). 1970-luvulla feministiset taiteilijat käyttivät kirjontaa nykytaiteessa, ja kommentoivat sillä naisten toimijuutta, sekä taidehistorian hierarkioita (Birnbaum, 2008, s. 19). Taide ja käsityö ovat joissain tapauksissa kiinteä osa toisiaan, kun taas toisinaan käsityö ja taide pidetään erillään ja niitä arvostetaan eri tavalla (Childs ym., 2020, s. 84). Käsityön naiseuden ja kotikulttuurin yhdistelmät kiinnostavat sekä tekijöitä että katsojia (Myzelev, 2022, s. 3). Kodin käsityöt, kuten neulonta, ompelu

ja virkkaus, on historiallisesti jätetty huomioimatta niiden naisellisuuden ja harrastelijamaisuuden vuoksi (Warner & Inthorn, 2022, s. 87). Kuidut ja tekstiilit ovat haavoittuvia materiaaleja, eivätkä ne aiheuta todellista fyysistä vaaraa. Haavoittuvien materiaalien ja perinteisten menetelmien yhdistelmä tekee käsityöistä samaistuttavia, mutta instituutioille vähemmän uhkaavia. (Myzelev, 2022, s. 3.)

2.2 Käsityöaktivismi Suomessa ja maailmalla

Suomessa käsityöaktivisteiksi itseään kutsuvia on vain muutamia, joten ilmiön voidaan nähdä olevan marginaalissa (Perttula, 2018, ss. 141–144). Käsityöaktivismi toimintana näyttäytyy erilaisissa hankkeissa, joista esimerkkeinä ovat KSL-opintokeskuksen Huuda huovuttamalla, #Suomilupaus ja Jalanjälkeni. Nämä hankkeet ovat tarjonneet matalankynnyksen tavarapaketteja ja ohjeita käsityöaktivismiin toteuttamiseksi. Lisäksi hankkeilla on haluttu innostaa ihmisiä yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kannustaa toimimaan myös perinteisen aktivismin ulkopuolella. (Lithovius & Näsi, 2022, s. 6.)

Suomen ulkopuolella käsityöaktivismi on saanut laajaakin huomiota. Yksi paljon huomiota herättänyt käsityöaktivismiksi lukeutuva projekti oli The Pussyhat Project, joka kannusti neulojia, virkkaajia, ompelijoita ja feministejä tekemään pinkkejä pipoja naisten oikeuksien puolesta. Aktivistit valmistivat arviolta satatuhatta pinkkiä myssyä naisten marssiin (Women´s March) Washingtoniin 2017. The Pussyhat Project nosti käsityöntekemistä julkisuuteen jatkaen käsityöläisten, taiteilijoiden ja feministien taistelua perinteisten käsityötapojen arvostamisen puolesta. Hanke kannusti aktiivisuuteen poliittisen aktivismin ja muutoksen saralla. (Black, 2017, ss. 696–702.)

Muita esimerkkejä käsityöaktivismista ovat #Quiltsforpulse-liike ja Knitting Nannas Against Gas. #Quiltsforpulse-liike valmisti ja lahjoitti yli 1700 käsintehtyä tilkkupeittoa Orlandossa seksuaalivähemmistöjen yökerhossa tapahtuneen joukkoampumisen selviytyjille, uhrien omaisille ja pelastustyöntekijöille. (Keune ym., 2022, s. 251.) Knitting Nannas Against Gas (KNAG) on australialainen vastarintaliike, joka koostuu iäkkäistä naisista, jotka kokoontuvat istumaan ja neulomaan kaivoslaitosten läheisyyteen ilmaistakseen huolensa luonnonvarojen louhinnasta (Ey, 2019, s. 964).

Valko-Venäjällä presidentti Aleksandr Lukashenkon vastustajat kirjailivat kukkia ja ristipistopyyhkeitä, joista tuli empatian ja vaikutuksen välineitä (Myzelev, 2022, s. 3). Anarchist Knitting Mob kutsui ihmiset yhteen Manhattanin Washington Square Parkkiin, jossa ryhmät tai yksilöt verhosivat mm. aidan kaiteita, pylviäitä ja penkinjaljoja muistuttaakseen julkisten tilojen muuttuvuudesta ilman kapitalistista päämäärää (Bratich & Brush, 2011, ss. 246–247). Vuonna 1996 valmistettiin AIDS-muistopeitto, jonka tarkoituksena oli juhlistaa Aidsiin kuolleiden elämää ja nostaa terveystkysymys laajemmin esiin. Bostonin maratonin pommi-iskun jälkeen valmistettiin ystävyyslippuja yhteisöllisyyden parantamiseksi. Myös Occupy-liikettä on tuettu käsityöhankkeiden kautta. Käsityöaktivismi voi näkyä erilaisina projekteina, kuten hyväntekeväisyystilkkutöinä tai käsintehtyinä teoksina, joita jätetään kaupunkitilaan löydettäväksi ja kohottamaan ihmisten mielialaa (guerilla kindness). (Youngson, 2019, ss. 383–384.)

2.3 Käsityöaktivismi yhteisöissä ja harrastuksena

Käsityöaktivismia voidaan harjoittaa erilaisissa käsityökollektiiveissa ja yhteistöissä (Youngson, 2019, s. 383). Suomessa käsityöaktivismia tehdään erilaisissa vapaaehtoisryhmissä ja yhteisöissä, kuten Radikaalit ristipistot ja Turku Knit ´n ´Tag (Lithovius & Näsi, 2022, s. 5). Kansainvälisiä käsityöaktivismia harjoittavia kollektiiveja ovat esimerkiksi Revolutionary Knitting Circle ja The S/he Collective. Näistä ensimmäinen pyrkii edistämään keskustelua, taitojen jakamista ja yhteyttä erilaisista taustoista tulevien ihmisten välillä ja jälkimmäinen rakentamaan yhteisöä, joka edistää naisten tekemää taidetta ja yhteiskunnallista muutosta. (Bratich & Brush, 2011, s. 247.)

Naisten harraste- ja käsityöryhmien ja poliittisen osallisuuden välillä on pitkä ja vaihteleva historia (Warner & Inthorn, 2022, s. 88). Perinteisesti käsityöpiirejä on järjestetty erilaisten instituutioiden, kuten kirkkojen, järjestöjen ja poliittisten ryhmien yhteydessä (Bratich & Brush, 2011, s. 240). Ryhmät toimivat tiloina, joissa naiset pystyivät kokoontumaan, puhumaan, jakamaan ja kasvattamaan tietoisuutta. Naisliikkeelle ei ollut hyödyllistä pelkästään ryhmien tarjoama infrastruktuuri, vaan myös niissä opitut käsityötaidot. (Warner & Inthorn, 2022, s. 88.)

Harrasteryhmien harjoittama politiikka on vaihdellut perinteisimmistä politiikan uudistamista tavoittelevasta toiminnasta hiljaisempaan politiikkaan, jossa pyritään haastamaan valtajärjestelmiä arkisten yhteyksien kautta (Warner & Inthorn, 2022, s. 88). Harrastuksen vahvuus on, että se tuo arjen kontekstissa samoja kiinnostuksen kohteita omaavia ihmisiä yhteen yhteisen tekemisen kautta. Harrastusyhteisössä voidaan jakaa vaihtoehtoisia arvoja ja elämäntapoja, sekä toteuttaa pienimuotoista tai suurta muutosta käytännössä. Yhteisöllinen harrastaja voi olla mukana yhteistyössä, dialogissa, uuden luomisessa, vaihtotaloudessa ja mikrobisneksen käytännöissä. (Hackney, 2013, s. 187.)

Käsityöaktivistit ovat siirtyneet toimimaan myös verkossa (Moreshead & Salter, 2023, s. 3027). Käsityön ja internet-teknologian hyödyntäminen voi edistää erilaisten liikkeiden toimintaa (Keune ym., 2022, s. 266). Twitter, Facebook-ryhmät, Tumblr, Youtube-kanavat, Instagram ja Pinterest ovat kaikki osa tekstiilikulttuurin (fabriculture) laajentumista internettiin (Bratich & Brush, 2011, s. 241; Moreshead & Salter, 2023, s. 3016). Koronapandemian aikana sosiaalisen median alustojen merkitys korostui fyysisten tilojen sulkeuduttua ja luottamus sosiaalisen median sivustoihin käsityön ja käsityöaktiivismin levittäjänä kasvoi (Moreshead & Salter, 2023, s. 3027).

Internetin verkostot pitävät yhteisöllistä käsityötietoa elossa mentoroinnin ja taitojen suoran välityksen avulla (Moreshead & Salter, 2023, ss. 3027–3028). Käsityöläiset käyttävät sosiaalisen median työkaluja projektien jakamiseen ja inspiraation saamiseen (Keune ym., 2022, s. 266). Käsityösivustot kutovat liittoutumia ja suhteita, joissa vaihdetaan niin tietoja ja taitoja kuin tuotteitakin. Verkossa jaetaan neulomisvinkkien lisäksi henkilökohtaisia anekdootteja ja poliittista vakaumusta. (Bratich & Brush, 2011, ss. 241–242.) Internetissä tapahtuva oppiminen yhdistetään tyypillisesti nuoriin, mutta käsityöaktiivismin keinoin oppiminen voi jatkua aikuisikään saakka (Keune ym., 2022, s. 265).

2.4 Käsityöaktiivismin liittyviä toimintatapoja ja käsitteitä

Käsityöaktiivismin on osa tee-se-itse-kulttuuria (DIY culture), joka hylkii kaupallisuutta, sukupuolinormeja ja perinteistä elämäntapaa (Myzelev, 2022, s. 1). Se pohjautuu itse tekemisen aatokseen sen sijaan, että turvautuisimme yritysten tai valtio järjestämiin

palveluihin (Jeppesen, 2018, s. 203). Mitä vain musiikista lehtiin ja koulutuksesta protesteihin on mahdollista luoda antikapitalistisesti, itse organisoiden ja sopeuttaen (Holtzman ym., 2007, s. 44). Yksi näkemys on, että DIY toimii uusliberalismin vastavoimana (Guerra, 2017, s. 289). Tee-se-itse-kulttuurilla on mahdollisuus voimaannuttaa yhteiskunnan marginalisoituneita sektoreita ja tarjota keinoja taistella kapitalismia vastaan (Holtzman ym., 2007, s. 44).

Tee-se-itse-kulttuuri nousi 1970-luvun lopulla punkin synnyn myötä (Guerra, 2017, s. 285). 1990-luvun lopulla tee-se-itse-kulttuuri levisi puutarhanhoitoon, rakentamiseen, arkkitehtuuriin, käsitöihin, musiikkiin ja maatalouteen, ja sen tarkoituksena oli taistella kapitalismia vastaan. Yksi näkyvimmistä toimijoista oli Riot Grrrl -liike. Riot Grrrl -toiminnan ytimessä oli vastustus naisvartaloitten, vaatteiden ja musiikin kaupallistamista kohtaan, sekä turvallisten tilojen luominen musiikin nauttimiselle ja naiseuden juhlimiselle. (Myzelev, 2022, s. 2.)

Termi ”hiljainen aktivismi” voi kuvata pieniä jokapäiväisiä tekoja, jotka voivat saada aikaan yhteiskunnallista muutosta. Se voi tarkoittaa niin käsitöiden tekemistä, kuin siementen jakamista ja kulttuurienvälisen ystävyyssuhteiden luomista paikallisissa yhteisöissä. (Warner & Inthorn, 2022, s. 89.) Hiljaista aktivismia voi harjoittaa käsityöharrastaja, joka on yhteydessä kansalaisjournalismiin, verkkofoorumeihin ja sosiaaliseen mediaan (Hackney, 2013, s. 171). Jos aktivismi on liian hiljaista, saattaa olla, että se otetaan itsestäänselvytenä. Hiljaista aktivismia harjoittavat henkilöt tai tahot eivät usein itse määrittele toimintaa aktivismiksi, ja toimijoilla saattaa olla monimutkainen suhde politiikkaan. (Warner & Inthorn, 2022, ss. 90–99.)

Jotta sosiaaliseen asiaan voi sitoutua, tulee henkilökohtainen elämä tasapainottaa yhteiskunnallispoliittisen aktivismin kanssa. Siitä on kyse myös yhdistetyssä oppimisessa (connected learning), jonka muotona käsityöaktivismi voidaan nähdä. Yhdistetyn oppimisen avulla yhteisöt voivat muodostaa yhteyksiä yli sosioekonomisten, poliittisten ja maantieteellisten taustojen. Kaikki käsityöaktivistikäytännöt eivät lukeudu poliittisen sitoutumisen piiriin, mutta yhdistetyn oppimisen kanssa ne voivat muokata aktivismia ja sillä saavutettavia tavoitteita. Sosiokulttuurista myötätuntoa ja

välittämistä voidaan edistää käsityöaktiivisilla ja yhdistetyllä oppimisella. (Keune ym., 2022, ss. 265–266.)

3 Teoreettinen viitekehysmalli ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen teoreettisessa viitekehysmallissa (kuvio 1) käsityöaktivismi toimii pääkäsitteenä. Tutkimusaineisto koostuu kansainvälistä käsityöaktivismiliikettä edustavan Radikaalit ristipistot -yhteisön ajatuksista (Radikaalit Ristipistot Helsinki, 2023, s. 52). Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää käsityöllisen mielenosoituksen toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä.

Tutkimuksessa käsityöaktivismi nojaa Betsy Greerin (2014) käsityöaktivismista kertovaan kirjaan, jonka mukaan käsityöaktivismi pyrkii toimimaan paremman maailman puolesta, mutta siihen liittyy oleellisesti myös tekijänsä sisältä kumpuava muutos. Käsityöaktivismiin tarkoituksena on saada ihmisiä kysymään kysymyksiä ja keskustelemaan sosiaalisista ja poliittisista vaikutteista käsitöiden takana. (Greer, 2014, ss. 8–9). Suomalaista näkökulmaa käsityöaktivismiin avaa Perttulan (2018) artikkeli, jonka mukaan käsityöaktivismi on muutosta tavoittelevaa kansalaisaktivismia, johon aktiivisen toiminnan lisäksi kuuluu käsitöiden tekemisen lomassa yhteiskunnallisten asioiden pohtiminen (Perttula, 2018, ss. 140–144).

Käsityöaktivismia tarkastellaan myös kansainvälisten tutkimusten valossa.

Käsityöaktivismi voi olla monipuolista ja moniulotteista tekemistä on (Ey, 2019, s. 957), ja sillä on mahdollisuus laajentaa ymmärrystä kansalaistoiminnasta (Keune ym., 2022, s. 266). Käsityöaktivismiin kautta käsityö nähdään moniulotteisena poliittisena välineenä, jolla pyritään suoraan toimintaan osallistumalla vaikuttamaan poliittisiin päätöksiin ja herättämään tietoisuutta (Bratich & Brush, 2011, ss. 248–249).

Käsityöaktivismi nähdään vastavoimana kapitalismille ja massatuotannolle (Black, 2017, s. 70), mutta sen tarkoitus voi olla poliittisten viestien levittämisen lisäksi onnellisuuden levittäminen (Youngson, 2019, ss. 383–384).

Kuvio 1. Tutkimuksen teoreettinen viitekehysmalli.

Tutkimuskysymyksellä kartoitetaan käsityöaktivismiyhteisön jäsenten toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä.

1. Miten Radikaalit ristipistot -yhteisön jäsenet käyttävät käsityötä vaikuttamisen välineenä ja merkityksellistävät toimintaa?

4 Tutkimuksen toteutus

4.1 Laadullinen tutkimus

Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus perustuu merkityksien ja niiden suhteiden analysoimiseen (Ronkainen ym., 2013, s. 80). Yleisen määritelmän mukaan se on toimintaa, joka koostuu tulkitsevista ja aineellisista käytännöistä, jotka tekevät maailmaa näkyväksi ja paikantavat tarkkailijan maailmaan (Denzin & Lincoln, 2018, s. 10). Laadullisen tutkimuksen avulla on mahdollista tutkia sosiaalisen maailman ulottuvuuksia, arjen tekstuureja ja kudoksia, sekä ihmisten ymmärrystä, kokemusta ja mielikuvitusta (Mason, 2002, s. 1).

Ihminen on subjektiivinen kokija, havainnoija ja toimija, jonka kokemuksiin vaikuttavat aika, paikka ja erilaiset tilanteet (Ronkainen ym., 2013, s. 82). Monipuolisen ja henkilökohtaisen tiedon tutkiminen on laadullisen tutkimuksen avulla mahdollista (Cohen ym., 2007, s. 321). Ominaista siinä on tutkimusongelmien väljä asettelu, joka korostaa tutkimuksen prosessiluontoisuutta (Ronkainen ym., 2013, s. 82).

Tulkintakäytäntöjä on laaja valikoima, ja niiden tavoitteena on saada parempi käsitys tutkitusta aiheesta (Denzin & Lincoln, 2018, s. 10). Tutkimuksen tulkintaan vaikuttaa niin tutkijan ymmärrys tutkimukseen osallistujasta kuin ulkopuolisen ymmärrys laaditusta tutkimusraportista (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 76).

Laadullinen tutkimus tutkii tapoja, joilla sosiaaliset prosessit, instituutiot ja suhteet toimivat ja luovat merkityksiä (Mason, 2002, s. 1). Se keskittyy ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä tutkimuksen kohteiden ja heidän kokemustensa, ajatustensa, tunteidensa ja tutkimuksen kohteena olevalle asialle antamiensa merkitysten kautta (Puusa & Juuti, 2020, s. 9). Merkitykset muodostuvat kielen, symbolien, ympäröivän kulttuurin, toimintatapojen ja ihmisten omien kokemusten myötä. Laadullisessa tutkimuksessa ominaista on kokonaisvaltaisuus, jonka mukaan ihmistä katsotaan osana jotakin todellisuutta ja elämänhistoriaa. (Ronkainen ym., 2013, ss. 81–83.)

Laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät vaativat tutkijalta analyttistä herkkyyttä (Ronkainen ym., 2013, s. 82). Analyysiin on potentiaalia sisällyttää rikkautta, syvyyttä, vivahteita, kontekstia, moniulotteisuutta ja monimutkaisuutta (Mason, 2002, s. 1).

Tutkimustulokset ovat tulkinta, joka perustuu jo aiemmin tulkittuun, eli tutkimusprosessi muodostaa tulkintojen ketjun (Ronkainen ym., 2013, ss. 82–83).

4.2 Fenomenologia

Tutkimuksen lähestymistapana on fenomenologia, jonka ytimessä ovat kokemuksen ja subjektiivisten merkitysten tutkiminen. Lähtökohtana toimivat yksilön kokemukset, joita pyritään käyttämään kokemusten yleisen rakenteen kuvaamiseen. (Ronkainen ym., 2013, s. 98.) Fenomenologia keskittyy eletyn todellisuuden ilmiöihin ja niiden käsitteelliseen jäsentämiseen (Miettinen ym., 2010, s. 10).

Fenomenologia tutkii, kuinka ihmiset rakentavat merkitysyhteyksiä omissa sosiaalisissa todellisuuksissaan, joissa he toimivat sekä vaikutuksen kohteina että vaikuttajina (Puusa & Juuti, 2020, s. 10). Fenomenologia pyrkii vastaamaan kysymyksiin ”Millaista on saada tietynlainen kokemus?” ja ”Mikä on tämän kokemuksen ydin?”.

Saavuttaakseen vastaukset kysymyksiin tutkijan tulee ohittaa omat ennakkokäsityksensä ja toimittava tulkkina astuessaan tutkittavan kokemusmaailmaan. (Crabtree & Miller, 2000, s. 28.)

Fenomenologisessa tutkimuksessa ei ole kysymys siitä, mitä koetaan, vaan siitä, miten todellisuus koetaan. Fenomenologia pyrkii selvittämään kokemuksen yleisiä rakenteita, ei yksittäisiä elämyksiä tai mielenliikkeitä. (Miettinen ym., 2010, s. 11.) Yleensä fenomenologisen tutkimuksen oletuksena on, että on olemassa yhteisiä piirteitä, miten ihmiset näkevät ja tulkitsevat kokemuksiaan. Tutkija pyrkii tunnistamaan, ymmärtämään ja kuvaamaan näitä yhteisiä piirteitä. (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 429.) Fenomenologian avulla voidaan pyrkiä selvittämään niin sosiaalisen todellisuuden rakentumista kuin monimutkaisia merkitysrakenteita (Miettinen ym., 2010, s. 11).

Ympäristö vaikuttaa ihmisen elämismaailmaan, mutta myös jokainen yksilö on erilainen. Ihmisen suhde maailmaan nähdään intentionaalisena, eli erilaisille asioille on ihmisillä erilaisia merkityksiä. Kokemukset muodostuvat ja maailma jäsentyy näiden merkitysten mukaan. Nämä merkitykset toimivat fenomenologisen tutkimuksen kohteena. (Laine, 2010, ss. 29–30.) Tutkijan tulee etsiä aineistosta merkitykselliset

asiat, ja pyrkiä kuvaamaan kokemuksen peruspiirteitä ja ilmiön olennaista rakennetta (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 429).

4.3 Kyselytutkimus

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselytutkimusta tehdään väestön uskomusten kuvaamiseksi. Kyselytutkimus on hyödyllinen työkalu ihmisryhmien uskomusten ja mielipiteiden selvittämiseksi. (Tuckman & Harper, 2012, s. 244.) Kyselyn käytölle on tutkimuksessa oma paikkansa ja tarkoituksensa, ja sen muoto voi vaihdella tutkimuksen tarkoituksen ja kohderyhmän mukaan (Valli, 2010, s. 103). Kyselytutkimus suoritetaan edustavalle osanäytteelle, sillä kyselyn tekeminen on mahdotonta jokaiselle väestöön kuuluvalle. Tutkijat toivovat voivansa päätellä suuremman ryhmän uskomuksia otoksen vastauksista. (Tuckman & Harper, 2012, s. 244.)

Tutkijoilla on mahdollisuus saada selville tutkittavien tietoja, taitoja, arvoja, mieltymyksiä, asenteita ja uskomuksia. Kyselyillä voi myös selvittää, mitä kokemuksia tai minkälainen elämäntilanne tutkittavilla on. Kyselylomakkeet auttavat tutkijoita muuntamaan tutkimuskohteiltaan saamansa tiedot dataksi. (Tuckman & Harper, 2012, s. 244.) Sähköinen kyselylomake on taloudellinen ja poistaa tutkijan mahdolliset lyöntivirheet, mutta vastausprosentti saattaa jäädä matalaksi (Valli, 2010, s. 113).

Kysymysten laatiminen vaatii huolellisuutta, sillä ne muodostavat perustan tutkimuksen onnistumiselle. Tulokset saattavat vääristyä, mikäli tutkija ja kyselyyn vastaaja tulkitsevat kysymyksiä eri tavoin. Tämän vuoksi on vältettävä häilyviä, epämääräisiä, monitulkintaisia tai johdattelevia kysymyksiä. (Valli, 2010, ss. 103–104.)

Kyselyjen itseraportointitapa tuo esiin tiettyjä ongelmia. Ensinnäkin vastaajien täytyy olla halukkaita yhteistyöhön. Toiseksi vastaajat saattavat vastata kysymyksiin pyrkimyksenään saada itsensä näkymään hyvässä valossa tai yrittäen ennakoida, mitä tutkijat haluavat vastauksesta kuulla tai oppia. Lisäksi vastaajat saattavat joutua kertomaan tietoa, jota he eivät tiedä itsestään. (Tuckman & Harper, 2012, ss. 244–245.)

Tämän kyselytutkimuksen kysymykset ovat avoimia. Avoimet kysymykset antavat tutkittaville mahdollisuuden selittää omin sanoin ja niin pitkästi kuin itse haluavat monimutkaisiakin asioita, joihin ei ole yksiselitteisiä vastauksia (Cohen ym., 2007, s.

321). Vastaajan mielipide on mahdollista saada selville hyvinkin perusteellisesti. Vastausten joukossa saattaa myös olla hyviä ideoita, joita tutkija ei ole osannut odottaa. (Valli, 2010, s. 126.)

Avoimet kysymykset asettavat vastuun ja omistajuuden tiedoista vastaajan käsiin. Avointen kysymysten vastauksista saattaa löytyä aitoutta, rikkautta, syvyyttä, rehellisyyttä ja vilpittömyyttä. (Cohen ym., 2007, s. 330.) Toisaalta vastaukset saattavat olla suurpiirteisiä tai epätarkkoja (Valli, 2010, s. 126), tai niillä saattaa olla liian vähän yhteistä vertailun suorittamiseksi (Cohen ym., 2007, s. 331). Jos kysymykset ovat liian avoimia, ne voivat johtaa epäolennaiseen ja tarpeettomaan tietoon. Vastauksien analysointi on vaikeaa, jos vastauksia on vaikea luokitella. (Cohen ym., 2007, s. 322.) Avointen kysymysten huono puoli saattaa myös olla se, että niihin jätetään kokonaan vastaamatta (Valli, 2010, s. 126).

4.4 Radikaalit ristipistot -käsityöyhteisö tutkimuksen kohdejoukkona

Tutkimuksen kohdejoukko on Radikaalit ristipistot -yhteisö. Radikaalit ristipistot -ryhmiä kokoontuu monella eri paikkakunnalla. Ryhmät toimivat itsenäisesti ja päättävät omasta toiminnastaan, mutta toimintakulttuuri on samankaltaista. (Upola-Lehto, 2019.) Sosiaalisen median kanavien (Facebook ja Instagram) mukaan ryhmiä kokoontuu tai on kokoontunut esimerkiksi Helsingissä, Tampereella, Turussa, Oulussa, Hämeenlinnassa, Kotkassa, Joensuussa ja Raaseporissa.

Radikaalit ristipistot Helsinki esiteltiin Tiede & edistys -lehdessä 2/2023 numeron taiteilijana. Radikaalit Ristipistot Helsinki kuvailee itseään käsityökollektiiviksi, joka on osa kansainvälistä käsityöaktivismiliikettä. Ryhmä kokoontuu ajoittain, ja kokoontumisissa pääpaino on yhteisöllisyydessä ja rennossa keskustelussa. Ryhmä on järjestänyt työpajoja myös kirjastoissa, museoissa ja festivaaleilla. Inspiraatiota ryhmä on saanut varhaisista feministisistä ompeluseuroista, joissa pääpaino oli poliittisella järjestäytymisellä ja yhteiskunnallisella keskustelulla käsitöiden ollessa sivutuote. (Radikaalit Ristipistot Helsinki, 2023, s. 52.)

Ryhmä korostaa käsityön poliittisuutta, monipuolisuutta ja arvoa taidemuotona. Kantaaottavan käsityön tekeminen ja esille asettaminen on kansalaisaktiivisuuden muoto,

jolla on pyrkimys muuttaa yhteiskunnan epäoikeudenmukaisia normeja ja käytäntöjä. Ryhmä haluaa osoittaa, että feministinen aktivismi voi olla myös pehmeää. Ryhmä haluaa myös haastaa käsitöihin ja käsityöharrastajiin liitetyjä ennakkoluuloja. Toimintaan voivat osallistua kaikki feministiset arvot jakavat, eikä aiempaa kokemusta käsitöiden tekemisestä tarvita. Ryhmälle tärkeää on yhteinen oppiminen ja kollektiivinen tiedon jakaminen. Tekeminen on tärkeintä, ei tekniikka. Valmiit teokset voi esimerkiksi kehystää, kiinnittää vaatteisiin tai ripustaa julkiseen tilaan. (Radikaalit Ristipistot Helsinki, 2023, s. 52.)

Suomen käsityön museon ylläpitämällä Craftstories-sivustolla kerrotaan Tampereen Radikaalien ristipistojen toiminnasta. Tampereen Radikaalit ristipistot on feministisessä hengessä toimiva käsityöryhmä, joka on osa länsimaista käsityöaktivistista liikettä, jolla pyritään käsityön keinoin luomaan parempaa maailmaa. Ryhmässä valmistetaan muotokieleltään perinteisiä, mutta sisällöltään modernisoituja kirjonta- ja ristipistotöitä. Radikaaleihin ristipistoihin liittyy itseilmaisu, aktivismi, koristelu ja leikki. Ryhmä kutsuu kaikenlaisia ihmisiä mukaan toimintaansa, jota voi luonnehtia tee-se-itse-kulttuuriksi, jossa kuka tahansa voi olla tekijä, taiteilija tai opettaja. Radikaalius voi näyttäytyä eri tavoin. Se voi olla poliittisuutta, tai tekemisen ja ilmaisun vapautta. (Upola-Lehto, 2019.)

Tutkimusaineisto kerättiin Webropol-kyselyllä (liite 1), joka jaettiin Facebookissa eri paikkakuntien Radikaalit ristipistot -ryhmiin, Radikaalit ristipistot -aiheisiin tapahtumiin ja yksityiseen Ristipistoilijat-ryhmään sekä Instagramissa eri paikkakuntien Radikaalit ristipistot -ryhmien tarinoissa tai julkaisuissa. Kyselykutsu lähetettiin myös yksityisviestinä tunnistetta #radikaaliristipistot käyttäneille Instagram-käyttäjille. Kysely koostui avoimista kysymyksistä käsityöaktivismiin liittyen.

4.5 Aineisto ja sen analyysi

Laadullisen datan analysointi sisältää tiedon organisoinnin, kirjanpidon ja selittämisen. Ei ole vain yhtä tapaa analysoida ja esittää laadullista tietoa, vaan on tärkeä löytää tutkimuksen tarkoitusta palveleva tapa. (Cohen ym., 2007, s. 461.) Laadullisen tutkimuksen aineistosta on mahdollista löytää monia kiinnostavia näkökulmia (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 103). Laadullisen aineiston analyysi on tulkinnanvaraista,

monimutkaista ja dynaamista, ja se vaatii luovan taiteellisuuden ja teknisen tarkkuuden lisäksi kärsivällisyyttä, rohkeutta ja kurinalaisuutta (Crabtree & Miller, 2000, s. 128). Kerätyistä tiedoista on mahdollista tehdä useita eri tulkintoja (Cohen ym., 2007, s. 461).

Vastauksia avoimiin kysymyksiin voidaan analysoida luokittelemalla (Valli, 2010, s. 126). Aineistoa luokitellessa aineistosta nostetaan esiin luokkia ja seurataan niiden esiintymistä aineistossa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 105). Luokittelua tehdessä on hyvä käyttää pieniäkin vivahteita sisältäviä luokkia, sillä aineistoa voi myöhemmin vielä tiivistää (Valli, 2010, s. 126). Analyysin kannalta on tärkeää, etsitäänkö aineistosta samankaltaisuuksia vai erikaltaisuuksia (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 107).

Avoimia vastauksia voidaan tarkastella myös teemoittelulla (Valli, 2010, s. 126). Teemoittelussa on luokittelun kaltaista, ja siinä etsitään, mitä eri teemoista on sanottu. Aineisto pilkotaan ja ryhmitellään eri aihepiirien mukaan, jonka jälkeen eri teemojen esiintymistä aineistossa vertaillaan. Tyypittelyssä taas etsitään näkemyksille yhteisiä ominaisuuksia ja muodostetaan yleistyksiä eli tyyppiesimerkkejä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, ss.105–107.)

Aineisto analysoidaan aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysi analysoi, pelkistää ja tutkii materiaalia käyttäen systemaattisia, toistettavia, havainnoitavia ja säännönmukaisia analyysimuotoja luokkien soveltamiseksi (Cohen ym., 2007, s. 476). Sisällönanalyysia voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Monet laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmistä voidaan nähdä perustuvan sisällönanalyysiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 103.) Sisällönanalyysi etenee systemaattisella analyysisarjalla, joka sisältää koodausta ja luokittelua, kunnes ilmiötä pystytään kuvaamaan (Cohen ym., 2007, s. 461). Sisällönanalyysissä tulisi pyrkiä tekemään mielekkäitä johtopäätöksiä eikä vain esittelemään järjestettyä aineistoa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 117).

Tietojen karsiminen on laadullisen analyysin keskiössä, ja se on toteutettava tavalla, joka kunnioittaa laadullisen tiedon laatua. Kategorioita voidaan muodostaa ennen analyysiä teoreettisten rakenteiden tai kiinnostavien alueiden pohjalta, mutta niitä voidaan muokata myös empiiristen tietojen perusteella. Sisällönanalyysi sopii suurten tekstimäärien analysointiin, sillä se on luonteeltaan systemaattista ja

säännönmukaista. (Cohen ym., 2007, s. 475.) Sisällönanalyysin keskiössä on tulkinta ja päättely, jossa aineistosta nostetaan esiin käsitteellinen näkemys tutkittavasta ilmiöstä. Tutkija pyrkii ymmärtämään tutkittavia heidän omasta näkökulmastaan analyysin jokaisessa vaiheessa. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 127.)

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä määritetään analyysiyksikkö, jota tutkimustehtävä ja aineiston laatu ohjaavat. Ensimmäisessä vaiheessa aineisto pelkistetään, eli siitä karsitaan pois tutkimukselle epäolennainen tieto. Tutkimustehtävää kuvaavia ilmaisuja etsitään, ja ne ryhmitellään pelkistettyjen ilmauksien mukaan. Pelkistämisen jälkeen aineisto ryhmitellään eli etsitään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia, jotka ryhmitellään ja tiivistetään luokiksi. Aineiston pelkistämistä seuraa käsitteellistäminen, jossa pyritään löytämään tutkimuksen kannalta olennainen tieto, joista muodostetaan teoreettisia käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, ss. 122–125.)

Aineisto kerättiin 30.10.2025–31.1.2026 sähköisellä kyselyllä, ja siihen vastasi 39 osallistujaa, ja heihin viitataan nimimerkeillä X1X–X3X9X. Kolmeen avoimeen kysymykseen vastattiin eri pituisin vastauksin, vaihdellen yhdestä lauseesta useampaan lauseeseen. Yhteensä aineistoa kertyi kymmenen A4-sivun verran fontilla Times New Roman 12, riviväli 1,5.

Aineiston analyysi aloitettiin lukemalla aineisto läpi sekä yksi vastaaja kerrallaan että yhden kysymyksen kaikki vastaukset kerrallaan. Tämän jälkeen aineistoa läpikäydessä tehtiin muistiinpanoja, etsittiin yhtäläisyyksiä ja nostettiin esiin eri teemoja ja aiheita. Aineistoa käytiin läpi yhä uudelleen ja esiin nostettujen aiheiden alle merkittiin esiintymisiä aineistossa. Ilmaisuja pelkistettiin samankaltaisuuksien löytämisen helpottamiseksi. Useimmiten aineistossa esiintyneet aiheet nostettiin tutkimuksen kannalta oleellisiksi teemoiksi, ja muita kiinnostavia yhtäläisyyksiä nostettiin sivujuonteiksi. Selkeiksi teemoiksi aineistosta nousi yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja ajatusten jakaminen, yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus, oma hyvinvointi ja itselle merkityksellisten asioiden käsittely sekä luovuus, itseilmaisu ja käsityötaito.

Taulukko 1. Esimerkki tämän tutkimuksen aineiston analysoinnista.

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Teema
-- Myös uudet ihmiskontaktit tulevat yhteisöllisyyden kautta. -- (X2X)	Ihmiskontaktit ja yhteisöllisyys	Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus
Ryhmässä tekeminen on mukavaa. Silloin ei koe olevansa yksin. -- (X3X)	Ryhmässä tekeminen	
Yhteisöllisyys on ryhmämuotoisessa työskentelyssä yksi kokemus ja tavoite. -- (X1X1X)	Yhteisöllisyys ja ryhmässä työskentely	
Toivoisin kokevani yhteisöllisyyttä. Käsityöt ovat loistava tapa kokea yhteenkuuluvuutta muiden kanssa. -- (X2X1X)	Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus	

4.6 Tutkimusetiikka

Etiikassa on kysymys oikeasta ja väärästä (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 53). Eettiset periaatteet eivät ole absoluuttisia (Cohen ym., 2007, s. 58). Tutkijoiden välillä on suurelta osin yksimielistä, mitä pidetään tutkimuksessa eettisenä (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 53). Eettinen sitoutuneisuus ohjaa hyvää tutkimusta (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 150). Monet tutkimukset eivät aiheuta osallistujille haittaa, mutta jokainen tutkimusvaihe herättää eettisiä kysymyksiä (Cohen ym., 2007, ss. 51–58).

Yksi tutkijan ratkaistava tutkimuksen tekoon liittyvä eettinen dilemma on kustannushyötysuhde. Tutkijan tulee löytää tasapaino tutkijoille asetettujen vaatimusten ja tutkittavien oikeuksien suhteen. Tutkijan siirtyessä yleisestä erityiseen ja abstraktista konkreettiseen voivat eettiset ongelmat moninkertaistua. (Cohen ym., 2007, s. 51.)

Tutkijan perusvelvollisuuksiin kuuluu varmistaa, etteivät tutkimukseen osallistujat altistu fyysisille tai psykologisille haitoille, epämukavuuksille tai vaaroille. Jos tutkimuksella on potentiaalia tuottaa äärimmäisen hyödyllistä tietoa, voi edellä mainituista periaatteista joustaa. Siinä tapauksessa tutkimukseen osallistujien on tiedettävä riskit ja osallistumisen on oltava vapaaehtoista. (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 55.)

Tutkijan on varmistettava, ettei tutkimustietoihin pääse kukaan ulkopuolinen käsiksi. Koehenkilöiden nimet on hyvä poistaa aina kun on mahdollista. (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 56.) Ihmisillä on oikeus yksityisyyteen, mutta tutkimukseen osallistujat voivat halutessaan luopua siitä ja sallia tutkijan tutkia arkaluontoisiakin asioita. Yksityisyyden suojana toimii myös tutkijan antama lupaus luottamuksellisuudesta. Vaikka tutkijat olisivat tietoisia tutkittavan henkilöllisyydestä, he eivät kerro sitä ulkopuolisille. Anonymiteetin ytimessä on, että osallistujien antamat tiedot eivät paljasta heidän henkilöllisyyttään. (Cohen ym., 2007, ss. 64–65.)

Kaikilla tutkimukseen osallistujilla tulee aina olla oikeus vetäytyä tutkimuksesta, tai kieltää jo kerättyjen tietojen käyttämistä tutkimukseen (Fraenkel & Wallen, 2009, s. 56), eli heillä on oikeus tietoiseen suostumukseen. Tietoisen suostumuksen periaatetta noudatettaessa jokaisella on oikeus valinnanvapauteen ja itsemääräämisoikeuteen. Sen lisäksi, että suostumus suojaa tutkimukseen osallistujaa, se asettaa myös vastuun tutkimukseen osallistumisesta osallistujalle. Tietoinen suostumus sisältää mahdollisuuden tietoiseen kieltäytymiseen. Jotta tietoisen suostumuksen periaatteet toteutuvat, tulee tutkimukseen osallistujan olla kyllin pätevä ja ymmärtää tekemänsä päätöksen. Osallistumisen tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja täysiin tietoihin tutkimuksesta. (Cohen ym., 2007, s. 52.)

Tämä tutkimus on pyritty toteuttamaan eettisesti hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (TENK, 2024). Kyselylomakkeessa ei kerätty osallistujien henkilötietoja, joten tutkimusaineisto on anonyymi. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista, ja keskeyttäminen oli mahdollista koko

tutkimuksen ajan. Osallistujille tarjottiin linkki tietosuojailmoitukseen, jotta he ovat tietoisia tutkimusta koskevista tietosuojamenettelyistä.

Osallistujilla oli halutessaan mahdollista liittää vastauksiinsa kuvia tekemistään käsityöaktivismitöistä. Kuvien liittäminen oli vapaaehtoista, ja vastaaja sai valita, ilmoittaako hän nimen vai nimimerkin, jota käytetään kuvan tekijänoikeuden haltijana kuvaan viitattaessa. Kuvia käytettiin ainoastaan tutkielman kuvituksena, niitä ei analysoitu tai käytetty muuten aineistona.

Tutkimusaineistoa säilytetään enintään 1.6.2030 asti Turun yliopiston Taltio-pilvipalvelussa, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.

5 Tutkimuksen tulokset

5.1 Käsitöillä vaikuttamisen toimintatavat, tavoitteet ja merkitykset

Osallistuminen, käsillä tekeminen ja teokset

Kyselyyn vastanneista suuri osa kävi Radikaalien ristipistojen kokoontumisissa säännöllisesti tai oli osallistunut tapaamisiin tai tapahtumiin joitain kertoja. Muutama vastaaja oli osallistunut tapaamiseen kerran. Useat kertoivat tekevänsä ristipistoja kotona joko yksin, kumppanin tai ystävien kanssa. Radikaalit ristipistot saattoivat olla mukavaa tekemistä, jota pystyi harrastamaan samalla, kun keskittyi muihin asioihin, kuten television katseluun.

Olen kerran osallistunut radikaalit ristipistot tapahtumaan ja pari kertaa tehnyt ystävien kanssa ristipistoja ja hakenut inspiraatiota tästä temasta.
(X1X5X)

Radikaaleja ristipistoja saatettiin tehdä vaihtelevasti: joku kertoi tekevänsä ristipistoja vision iskiessä ja toinen taas toivoi pystyvänsä tekevän enemmän. Ideoita saattoi olla ja niitä kerättiin talteen, kun olisi aikaa niitä toteuttaa. Muutama vastaaja kertoi ennen harrastaneensa radikaaleja ristipistoja. Vastauksissa tuotiin esille myös opettaminen, työpajojen pitäminen ja niihin osallistuminen, sekä erilaiset tapahtumat, joiden yhteydessä radikaaleja ristipistoja on tehty.

Monessa vastauksessa käsitöiden tekeminen näyttäytyi myös itseisarvona. Ristipistot ja muutkin käsityöt koettiin itsessään mielekkäänä tekemisenä. Konkreettisessa tekemisessä nähtiin paljon hyviä puolia. Ruutuaikaa koitettiin vähentää radikaalien ristipistojen avulla tai sitten ristipistoja tehtiin television ääressä. Käsitöitä tehtiin, koska se tuntuu hyvältä ja mukavalta. Käsitöiden tekeminen koettiin rentouttavana, luovana tekemisenä, jossa saa katsoa käsiensä jälkiä.

Pidän kaikenlaisista käsitöistä, joten kun jossain vaiheessa törmäsin radikaaleihin ristipistoihin somessa, halusin itse kokeilla. (X2X5X)

Teen monenlaisia käsitöitä ja käytän itse tekemiäni tuotteita arjessa ja juhlassa. Osa on aika perinteisiä, mutta yritän myös rikkoa rajoja ja tehdä perinteisin menetelmin jotain vähemmän perinteistä. (X2X7X)

Käsitöiden tekeminen on minulle tärkeää ja niiden kautta voin myös ilmaista poliittisia mielipiteitä. -- (X2X8X)

Myös muunlaista käsillä tekemistä, kuten vaatteiden valmistamista ja korjaamista tuotiin vastauksissa esille. Kierrätysmateriaalien käyttö ja materiaalien hankinta kirpputoreilta tuli esiin muutamassa vastauksessa. Kestävän kehityksen mukaisilla käsityön tekemisen tavoilla haluttiin säästää luonnonvaroja, ottaa kantaa pikamuotiin ja tekstiilituotannon halpatuontiin.

Rentoudun, nautin yhteisöllisyydestä, säästän luonnonvaroja, ilmaisen itseäni. (X3X5X)

Osa vastaajista kertoi radikaalien ristipistojen näkyvän kotinsa seinillä. Moni kertoi myös antaneensa ristipistoja ystäville, tuttaville, sukulaisille, tai asettavansa töitä näkyviin kaupunkitilaan. Myös yhteishankkeisiin, kuten kangasgraffitin tekoon, oli osallistuttu. Osa vastaajista kertoi töitään olleen näytillä käsityöaktivismiaiheisessa näyttelyssä tai näyttelyissä. Näyttelyn pitäminen saattoi myös olla toiveissa.

Kuva 1. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismia. Vasemmanpuoleinen kuva: Minna. Oikeanpuoleinen kuva: @kasityokasityksia.

Niistä tulee seinille koristeita ja ilahduttaa elämää. Voi katsoa työtä ja miettiä et oon tuon tehnyt tai et onpa toi teksti taas oikeassa tänään. (X1X7X)

Osa osallistujista kertoi jakavansa kuvia sosiaalisen mediaan, tai seuraavansa siellä muita käsityöaktivisteja. Vaikka kaikki osallistujat oli tavoitettu sosiaalisen median kautta, vain muutama kertoi vastauksissaan sosiaalisen median käytöstä.

-- Kaipa töiden julkaiseminen somessa on myös jonkinlainen statement.
-- (X2X4X)

Radikaalien ristipistojen tekeminen ei välttämättä vaadi ryhmää ympärille, vaan sitä voi tehdä myös yksin. Vastausten mukaan käsityöaktivismia harjoitetaan usein ryhmässä tai erilaisten tapahtumien yhteydessä. Käsillä tekeminen koetaan hyvänä ajanvietteenä, niin radikaalien ristipistojen kuin muidenkin käsitöiden. Radikaalit ristipistot voivat näkyä niin näyttelyissä, yhteishankkeissa, lähipiirille suunnatuissa lahjoissa, sosiaalisessa mediassa kuin huonetauluina (kuva 1).

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja ajatusten jakaminen

Useat vastaajat kokivat ajatusten jakamisen tai herättämisen tärkeäksi. Omien ajatusten esiin tuomisen lisäksi muiden ilahduttaminen nousi vastauksissa esiin. Käsityöaktivismiin ajateltiin olevan hyvä väline keskustelujen avaamiseen, omien arvojen edistämiseen ja levittämiseen. Radikaaleilla ristipistoilla haettiin omille ajatuksille tukea, reflektiopintaa ja huomiota. Käsityöaktivismiin koettiin myös auttavan asioiden jäsentämisessä.

Haluan herättää ihmisiä ajattelemaan ja luoda yhteenkuuluvuuden tunnetta samoin ajattelevien keskuuteen. (X4X)

Käsityöaktivismilla haluttiin vaikuttaa, saada näkyvyyttä, avata keskusteluja, antaa muille ajattelemisen aihetta ja saada omaa ääntä kuuluviin tärkeissä asioissa. Vastaajat saattoivat mainita, että ensisijaisesti he tekivät käsityöaktivismia omaksi ilokseen, mutta jos joku näkee töitä, niin he toivovat niiden antavan ajattelemisen aihetta. Vaikuttamisen saatettiin toivoa tapahtuvan pehmein keinoin, huumorin tai oivaltamisen kautta (kuva 2). Huumori mainittiin vastauksissa yhtenä itseilmaisun keinona. Yksi vastaaja mainitsi huumorin olevan keino käsitellä vaikeita asioita. Toinen vastaaja toivoi pystyvänsä välittävän viestin mieluummin huumorin keinoin kuin päätöksen kautta.

Kuva 2. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismia. Vasemmanpuoleinen kuva: Fox of Finland. Oikeanpuoleinen kuva ylhäällä: SR. Oikeanpuoleinen kuva alhaalla: Katariina Kupsu.

-- Toivon myös, että työni voivat herättää ajatuksia, synnyttää keskustelua ja tehdä vaikuttamisesta saavutettavampaa ja inhimillisempää. (X3X9X)

Käsityöaktivismi koettiin hyvänä väylänä poliittisten mielipiteiden ilmaisulle, sekä tavaksi käsitellä ajankohtaisia tai merkityksellisiä asioita. Vastaajista kaksi mainitsi, että radikaali tekeminen on monessa asiassa läsnä ja käsityöaktivismissa se yhdistyy käsitöihin. Omassa elämässä radikaalius ja aktivismi saattoivat näkyä monella tapaa. Yksi koki, että mielenosoituksiin oli vaikea osallistua, ja koki hiljaisen protestoinnin tavan itselle sopivammaksi. Toinen kertoi, että on aiemmin kokenut olevansa vääränlainen aktivisti, mutta radikaalien ristipistojen äärellä hän tunsu kuuluvansa joukkoon.

-- Aktivismi näkyy elämässä monella tapaa, ja se tulee esille myös käsitöissä. -- (X3X8X)

-- Teen itse ristipistoilla kannanottoja, niin pieniin kuin isoihinkin uutisiin. (X3X0X)

Käsityöaktivismissa käsiteltiin itselle tärkeitä asioita, itselle vaikeita asioita, otettiin kantaa uutisiin, tai mieltä painaviin ja askarruttaviin asioihin. Käsityöt nähtiin viestinnän ja vaikuttamisen välineenä. Kaikki eivät kuitenkaan korostaneet töillä vaikuttamista, ja yksi vastaaja kertoi, ettei tee yhteiskunnallisia vaikuttavia töitä. Käsityöt koettiin keinona ilmentää omia ajatuksia (kuva 3). Käsityöaktivismista haettiin inspiraatiota, ja se tuntui

merkityksekkäämmältä kuin esimerkiksi internettiin kirjoittelu. Joissain vastauksissa käsitöiden tekeminen koettiin osaksi antikapitalistista ja feminististä maailmankuvaa. Muutama vastaaja toi esille, että ympärillä olevat aktivistit tai poliittisesti ajattelevat ihmiset vaikuttivat myös heidän omaan toimintaansa.

Tekemällä radikaalia sisältöä ristipistoilla, voi ravistella ummehtuneita oletuksia. Sisältö voi olla hauskaa tai poliittista. (X2X3X)

Kuva 3. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismia. Vasemmanpuoleinen kuva ylhäällä: Elina. Vasemmanpuoleinen kuva alhaalla: AnniY. Oikeanpuoleinen kuva ylhäällä: @kasityokasityksia. Oikeanpuoleinen kuva alhaalla: @sukkaloiset.

Eräs vastaaja mainitsi, että Radikaaleja ristipistoja on pyydetty moniin paikkoihin mukaan, ja he ovatkin osallistuneet mielenilmauksiin, kadunvaltaukseseen ja tukitapahtumaan. Toinen kertoi, että hän oppii tapahtumissa eri aktivismin muodoista.

Ristipistoilla haluttiin ottaa kantaa ja rikkoa rajoja. Vastauksissa kuului myös toive harjoittaa aktivismia enemmän ja säännöllisemmin.

Käsityö koettiin hyvänä aktiviteettina, jonka lomassa voi keskustella ja jakaa ajatuksia muiden kanssa. Myös valmiit työt saattoivat toimia hyvinä keskustelunavaajina.

Tekijälle voi olla mielenkiintoista kuulla ja nähdä, minkälaisia reaktioita oma työ muissa herättää.

-- Käsityö on ollut yhteinen asia, jonka lomassa on voinut keskustella maailman menosta eri näkökulmista. (X8X)

-- Toivon kannustavani läheisiäni ja töitäni näkeviä ihmisiä puhumaan arvoistaan ja toimimaan inhimillisesti maailmassa. Toivon, että muut peilaisivat töitäni omiin sisäisiin maailmoihinsa. -- (X3X0X)

Kuva 4. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismia. Vasemmanpuoleinen kuva: Anni V. Oikeanpuoleiset kuvat: CJ.

Suuri osa vastaajista koki ajatusten jakamisen ja herättämisen tärkeänä osana käsityöaktivismiaan. Työt heijastavat tekijänsä arvoja ja ajatuksia, ja niillä on

mahdollisuus toimia keskustelunavaajana. Radikaaleilla ristipistoilla voi ilmaista poliittisia mielipiteitä tai muita itselle tärkeitä asioita (kuva 4). Vaikka käsityöt koetaan hyvänä väylänä vaikuttamiselle, ei töiden välttämättä tarvitse olla kantaaottavia (kuva 5).

Kuva 5. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismia. Kuvat: Karkki.

Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus

Yhteisöllisyys nousi esiin suuressa osassa vastauksista, kun kysyttiin, mitä vastaaja toivoo kokevansa ja saavuttavansa käsitoita tehdessään. Yhteenkuuluvuus, uudet ihmiskontaktit ja samanhenkisten ihmisten kohtaaminen koettiin tärkeänä.

Yhteenkuuluvuuden kuvattiin tuovan iloa. Käsityöaktivismiin kerrottiin olevan keino löytää samanhenkisiä ihmisiä, mutta myös mukava tapa tavata erilaisia ihmisiä. Toisilta ihmisiltä pystytään oppimaan niin käsitöiden tekemisestä kuin aktivismista. Muilta pistelijöiltä voi saada näkökulmia ja tietoa, ja yhteinen tekeminen saattoi johtaa oivalluksiin.

Yhteisöllisyys on ryhmämuotoisessa työskentelyssä yksi kokemus ja tavoite.
-- (X1X1X)

Yhteisö tuo minulle todella paljon iloa ja hyviä ystäviä. (X1X8X)

Toivoisin kokevani yhteisöllisyyttä. Käsitööt ovat loistava tapa kokea yhteenkuuluvuutta muiden kanssa. -- (X2X1X)

Radikaaleissa ristipistoissa yhteisöllisyys ja ihmiset nousevat ensimmäisenä mieleen. Teen paljon käsitöitä kotona, mutta olen välillä käynyt myös radikaalit ristipistot tapaamisissa pistoilemassa. Mieleen ovat jääneet keskustelut ja ihanat ihmiset ennen muuta. Sieltä saa myös inspiraatiota sekä töihin että aktivismiin muutenkin. (X3X8X)

Radikaalit ristipistot tarjosivat tilan niin omaan hiljaiseen ja keskittyneeseen tekemiseen, kuin ajatusten vaihtoon käsitöiden tekemisen lomassa. Arvokkaaksi koettiin ajatusten jakaminen samanhenkisten ihmisten kanssa. Toisaalta osassa vastauksista tuotiin esiin, kuinka Radikaalien ristipistojen äärellä on tavattu laaja skaala hyvin erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä, joita ei ehkä muuten olisi tullut kohdattua. Yhdessä vastauksessa tuli esille myös, että negatiivisesti Radikaaleja ristipistoja kohtaan kommentoineeseen henkilöön suhtauduttiin toivottamalla hänet tervetulleeksi mukaan toimintaan.

Käsitööt ja aktivismi yhdistävät ihmisiä, niin yhdessä kuin erikseen. Niiden avulla on helppo löytää samankaltaisia ihmisiä ympärilleen. (X3X0X)

Vaikka vastauksissa puhuttiin paljon yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, käsin tekemisestä ja erilaisista teoksista, tuli melkein jokaisen vastaajan vastauksissa ilmi muut ihmiset. Muut ihmiset ovat mukana joko toteuttamassa käsityöaktivismia tai vastaanottamassa käsityöaktivismitöitä tai -viestejä. Vaikka käsityöaktivismia tehtäisiin vain itselle, saattavat muiden reaktiot tuoda tekemiseen mielenkiintoisen lisän.

Hyvinvointi ja merkityksellisten asioiden käsittely

Käsitöiden tekemisen ja käsityöaktiivisuuden kuvattiin antavan tekijälleen monenlaisia eri tunteita ja positiivisia vaikutuksia. Vastaajat kuvailivat kokevansa monenlaisia eri tunteita radikaalien ristipistojen ääressä: iloa, hyvää mieltä, ilahtuneisuutta, riemua ja innostusta. Itse tekemisen koettiin tuottavan sisäistä täyttymystä, merkityksellisyyttä ja selkeyttä. Käsitöiden tekeminen voimaannuttaa, ja on rentouttava harrastus, joka tuo mielenrauhaa ja iloa. Käsityöaktivismi tuo rauhaa ja aikaansaamisen kokemusta, jotka

erään vastaajan mukaan vain voimistuvat, kun saa tehdä käsillä jotain omien arvojen mukaista.

-- Käsityöt ovat rauhoittava tekijä elämässäni. -- (X3X8X)

Yksi vastaaja kertoi, että Radikaalit ristipistot avasivat käsitöiden ilon aikuisiällä. Käsien jälkien näkeminen ja konkreettinen tekeminen tuovat merkityksen tunnetta. Käsillä tekemisessä on palauttavaa voimaa. Käsityöt vastasivat tarpeeseen, kun oli halu tehdä jotain, mikä tuntuu itsestä mukavalta. Myös yhdessä kirjoittaminen ja tekeminen koettiin mukavana.

Toteutan itseäni ja käsityön tekemistä. Saa vähän normaalista poikkeavaa tekemistä. Saa tehdessä aivot narikkaan. (X1X7X)

Radikaaleilla ristipistoilla käsiteltiin itselle tärkeitä, vaikeita, pelottavia, ahdistavia, ärsyttäviä ja häiritseviä aiheita. Osa kertoi, että töiden tarkoituksena oli tuoda yhteiskunnan epäkohtia näkyväksi (kuva 6). Yksi vastaaja toi esille käsityöaktiivisuuden terapeutisuuden sekä työtä tehdessä että valmiin työn äärellä. Monella vastaajalla työt ja tekeminen heijastivat omia arvoja, ja tekivät mahdolliseksi omien arvojen näkyville tuomisen (kuva 7).

Kuva 6. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktiivisuuksia. Vasemmanpuoleinen kuva: Vi:Va. Oikeanpuoleinen kuva: Fox of Finland.

Ensimmäinen syy tehdä niitä on varmaan oma ilo: saa toteuttaa itseään, vähän hullutella, rauhoittua käsityön äärellä ja nauraa asioille, jotka voivat olla oikeasti pelottavia tai ahdistavia. -- (X3X4X)

Ajattelen, että siinä on kaksi suuntaa. Tuon näkyväksi epäkohtia ulospäin ja samaan aikaan kun teen, se vaikuttaa minuun. Ajattelen aihetta, käsittelen sitä mielessäni ja mietin mitä voin tehdä. -- (X3X6X)

Käsityöaktivismi voi tuottaa tekijälleen monenlaisia positiivisia tunteita. Käsitöiden tekeminen voi rentouttaa ja tekemisen aktivistinen luonne tuo tekemiseen merkityksellisyyttä. Monenlaisten negatiivisten tunteiden käsittelyä voi purkaa käsityöaktivismiin ja se voi parhaimmillaan olla voimaannuttavaa. Omat arvot, yhteiskunnalliset epäkohdat ja henkilökohtaiset mielipiteet voidaan tuoda näkyville käsityöaktivismiin keinoin.

Käsityötaito, luovuus ja itseilmaisu

Käsityötaidon ylläpitämistä pidettiin osassa vastauksista tärkeänä. Radikaalien ristipistojen äärellä saatettiin oppia uutta ja saada onnistumisen tunteita. Ristipistoprosessi koettiin muutamassa vastauksessa tyydyttävänä. Samoja ajatuksia olisi voinut painaa kankaalle, kirjoittaa julisteeseen tai internettiin, mutta hitaan prosessin myötä sanomakin muuttui merkityksellisemmäksi. Materiaali koettiin yhdessä vastauksessa seikaksi, jonka takia ihmisten suhtautuminen on suopeampaa, kuin esimerkiksi paperijulisteeseen tai graffitiin.

Käsityön tekeminen myös tuntuu jotenkin pysyvämmältä ja suuremmalta teolta kuin vain jonkin julkaisun kirjoittaminen. Kirjailu vaatii aivan eri määrän suunnittelua ja työtä valmistuakseen. (X2X4X)

Uskon, että kangas materiaalina oli sellainen, ja varsinkin vaivaa vaatinut ristipistotyö, että ihmisten suhtautuminen on pehmeämpää, kuin olisi vaikka paperijulisteeseen tai graffitiin. (X2X)

Muutamassa vastauksessa esille nousivat käsityön erilaiset säännöt ja ristipistojen tekemiseen liittyvät ennako-oletukset. Koettiin hienona, että radikaaleja ristipistoja sai tehdä ”omilla säännöillä” esimerkiksi ilman, että päätteli lankoja tai teki siistiä jälkeä. Tekeminen koettiin nautinnollisena, kun sitä sai toteuttaa ilman sääntöjä. Yksi mainitsi henkilökohtaiseksi aktivismikseen pyrkimyksen olla pyrkimättä täydellisyyteen, ja virheet saivat näkyä valmiissa töissä.

Vastaajat kertoivat, kuinka ristipistoilla pystytään tekemään monenlaisia erilaisia töitä, ei vain pelkkää perinteiseksi koettua ilmaisua. Toisaalta perinteisyys yhdistettynä

kantaaottavuuteen tuo mielenkiintoista kontrastia töihin. Naistyypillinen taidemuodon ja osaamistradition ylläpitäminen tuotiin esille kahdessa vastauksessa.

Perinteinen käsityö tuo esiin radikaalejakin viestejä lempeällä mutta pysäyttävällä tavalla. (X3X9X)

Kuva 7. Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismia. Vasemmanpuoleinen kuva ylhäällä: CJ. Vasemmanpuoleinen kuva alhaalla: Elina. Oikeanpuoleinen kuva: Jaana Lehtinen.

Useat vastaajat toivat esille luovuuden ja itseilmaisun, ja niiden tärkeyden tekemiselle ja itselle. Ideoita poimittiin jatkuvasti, ja ne innostivat tekemään. Töiden suunnitteleminen koettiin tärkeäksi osaksi käsityöaktivismia. Taiteellisen itseilmaisun tärkeys tuli esille muutamassa vastauksessa. Myös muiden käsityöaktivistien luovuus ihastutti ja antoi inspiraatiota omaan tekemiseen. Yksi vastaaja ajatteli, että ajattelutyö on olennainen osa käsityöaktivismia. Omia ajatuksia tulee yksinkertaistaa ja kiteyttää, ja se vaatii aikaa ja ajattelua.

Minua innostaa ehkä eniten se, kun saan idean uudesta työstä. Kun löydän jonkun twistin tekstin ja kuvan yhdistämiseen tai itse kuvaan. (X4X)

-- Käsityöaktivismikirjailuissa ajattelua pitää yksinkertaistaa kerta toisensa jälkeen. Lopulta ajatus kiteytyy ainakin itselle. -- Kopioinnista jää henki uupumaan. Ei käsityöaktivismi ole mallista kopiointia, vaan siinä pitää olla syvempi ajatus mukana. (X1X6X)

Käsityöaktivismi voi auttaa ylläpitämään käsityötaitoa, ja tekemisen äärellä on mahdollista oppia uutta ja saada onnistumisen tunteita. Ristipistotekniikka on perinteinen ja hidas, mutta se taipuu moneen. Radikaaleissa ristipistoissa tekemistä voi toteuttaa omilla säännöillä ja omalla kädenjäljellä. Töihin pystyy käyttämään omaa luovuuttaan ja taiteellista itseilmaisuaan.

Radikaalien ristipistojen monet merkitykset

Radikaalit ristipistot -yhteisön käsityöaktivismilla on monenlaisia toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä. Toiminnalla pyritään vaikuttamaan yhteiskunnan epäkohtiin ja jakamaan ja levittämään ajatuksia. Yhteisön jäsenille tärkeää on niin yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus kuin samanhenkisten ja erilaistenkin ihmisten kohtaaminen.

Radikaalit ristipistot voivat vaikuttaa positiivisesti omaan hyvinvointiin ja auttaa vaikeiden asioiden käsittelemisessä. Viimeinen kyselyyn vastaaja kiteyttää Radikaalien ristipistojen toiminnan monia merkityksiä.

Mieleeni on jäänyt erityisesti hetket, jolloin radikaaleja ristipistoja nähneet ihmiset ovat pysähtyneet pohtimaan viestin ja tekniikan välistä ristiriitaa. Perinteinen ja usein harmittomaksi mielletty käsityö on herättänyt keskustelua, hämmennystä ja myös innostusta, kun sen kautta on käsitelty yhteiskunnallisia tai henkilökohtaisia teemoja. Näissä tilanteissa on konkretisoitunut käsityöaktivismin voima: pieni, hidas ja käsin tehty työ voi herättää voimakkaita ajatuksia ja tunteita. (X3X9X)

6 Johtopäätökset

Käsityöaktivismia voi harjoittaa monenlaisilla ja monipuolisilla käytännöillä (Ey, 2019, s. 957), kuten Radikaalit ristipistot -yhteisön jäsenet tämän tutkimuksen mukaan tekevät. Yhteisön jäsenillä on monenlaisia eri tavoitteita ja toimintatapoja. He jakavat tietoja ja taitoja, opettavat, pitävät työpajoja ja osallistuvat tapahtumiin. Bratichin ja Bushin mukaan käsityöaktivistit kokoavat yhteisöjä ja toimivat niissä mentoroiden (Bratich & Brush, 2011, s. 247). Käsityöaktivismia harjoitetaan sekä avoimissa että yksityisissä kokoontumisissa, mutta paljon myös yksin. Radikaalien ristipistojen keinoin saatetaan käsitellä myös henkilökohtaisia asioita, ei pelkästään yhteiskunnallisia.

Kuvio 2. Tutkimuksen johtopäätökset kiteytettynä.

Radikaaleilla ristipistoilla koetaan olevan monia eri merkityksiä. Merkitykset liikkuvat yhteiskunnallisesta henkilökohtaiseen, risteilevät ja yhdistyvät. Toisaalta töitä tehdään omaksi iloksi ja omaa hyvinvointia edistäen, toisaalta halutaan herättää ajatuksia muissa. Käsitöillä pyritään herättämään ajatuksia ja osallistutaan suoraan toimintaan (Bratich & Brush, 2011, s. 248–249). Työt välittävät tekijänsä sanomaa, mutta tekemisen lomassa käydyt keskustelut saattavat olla toiminnan tärkein anti. Käsityöaktivismi auttaa purkamaan tunteita ja ilahduttaa elämää.

Kuten Perttula (2018) kirjoituksessaan esittää, tulee tässäkin tutkimuksessa ilmi, kuinka käsitöiden lomassa käsityöaktivistit keskustelevat yhteiskunnallisista asioista.

Keskiössä on myös aktiivinen toiminta, käsillä tekeminen ja yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuksiin puuttuminen (Perttula, 2018, s. 140–144). Käsitöiden lomassa jaetaan ajatuksia niin käsitöistä kuin aktivismistakin.

Käsitöissä näkyy niin sosiaalinen kuin poliittinen aktivismi (Greer, 2014, s. 8). Töihin pisteltävien ajatusten kirjo on suuri, ja se kattaa pohdinnat henkilökohtaisesta yhteiskunnalliseen. Omaa poliittista näkemystä halutaan jakaa, mutta ihmisiä halutaan myös ilahduttaa. Huumori ja yhteiskunnallisuus voivat yhdistyä käsityöaktivismissä, ja se voi tarjota myös oivalluksia. Käsityöaktivismin tarkoituksena voi olla levittää niin onnellisuutta kuin poliittisia viestejä (Youngson, 2019, s. 383–384). Käsityöaktivismia saa harjoittaa niin kuin itse parhaaksi näkee, eikä siinä ole noudatettavia sääntöjä. Käsityöaktivismissä mahdollisuuksia on loputtomasti ja yksilö voi toteuttaa itseään mielenkiintojensa ja taitojensa puitteissa (Youngson, 2019, s. 834).

Käsityöaktivismi on kansalaisaktivismia ja tavoittelee muutosta (Perttula, 2018, s. 140–142). Radikaalit ristipistot -yhteisön jäsenet kokevat omien ajatusten levittämisen, herättämisen ja jakamisen olennaisena osana käsityöaktivismia. Ajatuksia jaetaan niin omaan lähipiiriin kuin muiden käsityöaktivistien kanssa, sekä näyttelyiden ja kaupunkitilaan asetettujen töiden, tapahtumien ja sosiaalisen median kautta. Omia töitä julkaistaan sosiaalisen median kanavien kautta, joissa saatetaan seurata myös muita käsityöaktivisteja.

Työt saavat näkyä tekijän kotona, ja niitä annetaan eteenpäin lähipiirille, ystäville ja sukulaisille. Käsityöaktivismissä kuuluu halu saada omia töitä näkyviin. Kun työt ovat esillä, niillä pystytään levittämään omia arvoja ja ajatusmaailmaa. Niin valmiit kuin keskeneräiset työt toimivat keskustelunavaajina. Käsityöaktivismi-termin kehittäjän Greerin mukaan käsityöaktivismityöt kutsuvat keskustelemaan niiden aiheista, ja yhtenä tarkoituksena on saada katsoja kysymään kysymyksiä (Greer, 2014, s.8).

Käsityöaktivismityöt herättävät katsojan huomion ja saavat aikaan sekä ajattelua että toimintaa (Childs ym., 2020, s. 84). Tutkimuksessa ei kuvattu asioita, joita oli muissa saavutettu, ja muiden ihmisten reaktiot saattavatkin jäädä tekijälle mysteeriksi.

Olennaista on olla aktiivinen toimija ja tehdä epäkohtia näkyväksi. Työt avaavat mahdollisuuden vaikuttavuudelle, vaikka lopulta tekijä ei välttämättä tiedä, mihin ja millä tavalla vaikutusta on tapahtunut.

Yhteisöllisyys on tullut aiemmissa tutkimuksissa esille ja se nousee myös tässä tutkimuksessa tärkeäksi teemaksi. Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus koetaan tärkeäksi osaksi toimintaa. Ihmisiä kaivataan ympärille, joko vain seuraksi tai vaihtamaan ajatuksia. Käsityöaktivismi on vastavuoroista, ja pyrkii tarjoamaan tukea ja tuomaan ihmisiä yhteen (Greer, 2014, s. 8; Youngson, 2019, s. 384). Käsityöaktivismiin avulla samanhenkiset ihmiset voivat löytää toisensa, mutta toiminta kutsuu myös erilaisia ihmisiä mukaan. Erilaisuuden kirjo saattaa olla laaja, ja käsityöaktivismiin parissa on mahdollista tavata ihmisiä, joihin ei välttämättä muuten törmäisi. Muut ihmiset tuovat toimintaan iloa, oivalluksia, tietoa ja taitoja. Yhteisöissä pystytään kokoontumaan, puhumaan, jakamaan ja levittämään tietoisuutta (Warner & Inthorn, 2022, s. 88).

Käsityöt ja aktivismi voivat olla yhdistäviä tekijöitä yhdessä tai erikseen. Radikaalit ristipistot -kokoontumisissa voidaan käydä läpi niin yhteiskunnallisia asioita kuin erilaisia käsityötekniikoita. Käsityöaktivismilla on mahdollisuus houkutella käsityöntekijöitä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja aktivisteja käsityöiden pariin (Perttula, 2018, s. 141–144). Tutkimuksen mukaan yhteisön jäsenet saattoivat kutsua itseään radikaaleiksi ja aktivisteiksi myös käsityöaktivismiin ulkopuolella.

Käsityöaktivismi ei välttämättä ole ainoa keino harjoittaa kansalaisaktivismia, vaan aktiivista toimintaa voi tapahtua myös muilla tavoin. Aineistossa kuuluu myös, että käsityöaktivismi on juuri itselle sopiva tapa vaikuttaa. Youngsonin mukaan muut viestintäkanavat saatetaan kokea tehottomiksi, mutta käsityöaktivismi voi antaa mahdollisuuden saada oma ääni kuuluville (Youngson, 2019, s. 383). Radikaalit ristipistot osallistuvat erilaisiin tapahtumiin, kuten mielenosoituksiin. Käsityöaktivismi voi myös yhdistyä perinteisempien mielenilmaisutapojen kanssa, eivätkä ne välttämättä sulje toisiaan pois.

Radikaalit ristipistot -yhteisön jäsenet jakavat kuvia töistään sosiaaliseen mediaan, ja kuten Keune kumppaneineen esittää, käsityöaktivistit käyttävät sosiaalisen median työkaluja projektien jakamiseen ja inspiraation. He esittävät myös, että internetissä

käsityöaktiivisuuden keinoin oppiminen voi tapahtua aikuisikään saakka. (Keune ym., 2022, s. 265–266.) Tutkimuksessa ei tullut esille, että internetissä tapahtuisi oppimista, vaan esille nousi vain käytännössä oppiminen. Internetistä haettiin inspiraatiota, mutta oppimisen mainittiin tapahtuvan kasvotusten.

Aiemmissa tutkimuksissa korostuu käsityöaktiivisuuden kantaottava ja poliittinen luonne. Vaikuttaminen käsitöiden kautta nousi esiin myös tässä tutkimuksessa, mutta yhtä tärkeäksi seikaksi nousi tekijän sisäinen prosessointi ja luomisen positiiviset vaikutuksen tekijän elämään. Käsityöaktiivisissa olennaista on sanoman levittäminen, mutta yhtä tärkeässä roolissa on merkityksellisten asioiden pohtiminen ja tunteiden purkaminen käsillä tekemiseen. Valmistusprosessi voi olla tekijälleen hengenravintoa, joka vaikuttaa mielenterveyteen ja hyvinvointiin, kuten Watfern kumppaneineen esittää (Watfern ym., 2024, s. 186). Myös Keune kumppaneineen esittää, että käsityöaktiivistit voivat nauttia käsityöprosessista, mutta luoda samalla suhteita ja osoittaa välittämistä (Keune ym., 2022, s. 266).

Ristipistot valmistusprosessina tyydyttää hitaudellaan. Vaivannäön kautta myös työn sanoma muuttuu merkityksellisemmäksi. Ristipistotyötä suunnitellessa sanomaa ja sen ydintä tulee prosessoitua. Käsityöaktiivisuuksia harjoittaessa omaa luovuuttaan ja taiteellista itseilmaisuaan saa käyttää haluamallaan tavalla. Tekeminen saa aikaan positiivisia tunteita, vaikka käsillä oleva työ saattaisikin kertoa painavista ja vaikeista asioista. Hankalien asioiden käsittely käsityöaktiivisuuden keinoin saattaa johtaa voimaantumiseen ja tuoda tekijälleen merkityksellisyyttä, iloa ja täyttymystä. Käsityöaktiivisuuden on tarkoitus tehdä maailmasta parempi paikka (Greer, 2014, s. 9), vaikka sitten yksi ihminen kerrallaan.

Käsitöiden poliittinen ja yhteiskunnallinen viesti voi toimia, sillä töitä ei välttämättä nähdä uhkaavina (Youngson, 2019, s. 383), ja yleisö ja instituutio usein hyväksyvät ne pehmeinä protestin ilmaisuina (Myzelev, 2022, s. 3). Suhtautuminen kaupunkitilaan asetettuihin käsityöaktiivisiteoksiin voi olla suopeampaa kuin esimerkiksi graffiteihin tai paperijulisteeseen.

Käsityöaktiivistit auttavat pitämään hengissä vanhankantaisinkin pidettyjä tekniikoita (Greer, 2014, s. 8). Radikaaleja ristipistoja tehdään perinteisin ristipistomenetelmin,

mutta tekemisen ei tarvitse nojautua sääntöihin. Kädenjäljen siisteys ja oikeaoppisuus eivät ole keskiössä, vaan tekeminen ja viestit. Perinteinen tekniikka yhdistettynä kantaottavuuteen voi olla kiinnostava yhdistelmä ja kontrasti. Ristipistot antavat raamit, joiden mukaan itseään voi toteuttaa, mutta radikaalius antaa luvan toimia myös raamien ulkopuolella. Kun ei tarvitse tehdä sääntöjen mukaan, se vapauttaa tekemistä ja antaa tilaa luovuudelle ja ilmaisulle. Voi olla, että käsityöaktivismi voi näin nostaa käsityön arvoa kommunikaation ja vastustuksen muotona (Moreshead & Salter, 2023, s. 3016).

Tutkimuksen mukaan käsityöaktivismilla on monenlaisia toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, ajatusten jakaminen ja levittäminen, yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus ovat Radikaalien ristipistojen toiminnan ytimessä. Tekijälle käsityöaktivismiin harjoittaminen vaikuttaa omaan hyvinvointiin ja mahdollistaa tärkeiden ja henkilökohtaistenkin asioiden käsittelyn käsityön keinoin. Käsitöiden tekeminen prosessina voi tuoda hyvää oloa ja merkityksen tunnetta.

7 Pohdinta

7.1 Tutkimuksen merkitys

Tämän tutkimuksen mukaan käsityöaktiivismissa keskeistä on yhteiskunnallinen vaikuttaminen, ajatusten jakaminen ja levittäminen, yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus, omaan hyvinvointiin positiivisesti vaikuttava tekeminen ja sen kautta merkityksellisten asioiden käsittely. Myös käsityötaidon ylläpitäminen, luovuus ja itseilmaisuus ovat tärkeässä osassa. Aiemmissa aiheesta tehdyissä tutkimuksissa (mm. Bratich & Brush, 2011; Black, 2017; Ey, 2019; Keune ym., 2022) korostuu käsityöaktiivismin kantaaottava luonne, mutta tässä tutkimuksessa sen rinnalle yhtä tärkeäksi teemaksi nousi omaan hyvinvointiin vaikuttaminen ja itselle merkityksellisten asioiden käsittely.

Käsityöaktiivismi on merkityksellistä tekijälleen. Siinä saa toteuttaa itseään omilla tavoilla, ja käsitellä samalla itselle tärkeitä asioita ja tuntea yhteenkuuluvuutta.

Käsityöaktiivismi on marginaalissa (Perttula, 2018, s. 141–144), kuten on moni muukin omaehtoinen tekeminen. On hyvä antaa tilaa ja ääntä myös syrjässä oleville asioille, ja nähdä niiden arvo. Se saattaa auttaa jotakuta löytämään uuden asian pariin.

Käsityöaktiivismia ohjaa tee-se-itse-ajattelu (Myzelev, 2022, s. 1). Motivaatio voi olla sisäänrakennettua, kun tekeminen lähtee itsestä ja saa itse olla asian alulle panija. Käsityökasvatuksen opintojen aikana oppilaiden motivointi on noussut monesti esiin, ja se on koulun käsityötunneissa tärkeässä osassa. Voisiko tee-se-itse-ajattelua tuoda koulumaailmaan? Voisiko omaehtoisempi tekemisen tapa tarjota yhden ratkaisun käsitöiden oppimistulosten heikentymiselle?

Käsityön opetussuunnitelman mukaan käsityön on tarkoitus tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa (Opetushallitus, 2014). Tämän tutkimusten tulosten mukaan käsityöaktiivismi auttaa tekijöitä voimaan paremmin. Käsityöaktiivismissa pohditaan teoksen sanomaa ja sen ydin tiivistetään töihin. Käsityön tavoitteena on harjaannuttaa rakentavaa ilmaisua, kuten myös edistää ihmisoikeuksia, ja harjoitella osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä (Opetushallitus, 2014). Kaikki edellä mainitut ovat mahdollisia käsityöaktiivismissä. Käsityöaktiivismi voi toimia aiheena myös

laaja-alaiseen oppimiseen, jos se linkitetään esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, historiaan, filosofiaan, äidinkieleen tai kirjallisuuteen.

Jos käsityöaktivismia ja omaehtoista tekemisen tapaa on vaikea toteuttaa koulussa, voisi sitä yrittää hivuttaa nuorten vapaa-aikaan. Käsityöt tekevät aivoille hyvää, mutta ensin pitää löytää käsitöiden pariin. Käsityöaktivismi voisi olla alkusysäys, joka sytyttää liekin. Radikaalien ristipistojen periaatteiden mukaan kädenjäljen ei tarvitse olla täydellistä, eikä kaikkea tarvitse osata heti. Riittää, kun yrittää ja toteuttaa itseään. Samanlaisesta armollisuudesta voisi monikin hyötyä.

Nuorilla on halua osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, mutta matalan kynnyksen mahdollisuuksia kaivataan lisää. Käsityöaktivismi voi tarjota yhden tavan saada oma ääni kuuluville. Käsitöillä on pyritty vaikuttamaan vallitseviin olosuhteisiin, kuten jo historialliset esimerkit kertovat (Corbett, 2017, s. 8; Perttula, 2018, s.142; Watfern ym., 2024, s. 186). Kahden viime vuosikymmenen aikana käsityöaktivismista tehdyt lukuisat tutkimukset osoittavat, että käsityöaktivismi elää ja voi hyvin.

Entä kuinka voi ristipisto? Perinteinen, vanhanaikainenkin tekniikka, jota ei välttämättä heti yhdistä aktivismiin tai radikaaliuuteen. Ristipistojen ulkonäkö on ehkä tuttu mummolan tekstiileistä, ja luo ennemminkin lämpimiä muistoja, kuin uhkaa. Arvostus työtä kohtaan tulee sekä hienosta ulkoasusta että siihen käytetystä ajasta. Ristipistojen hitaus luo arvokkuutta. Työ rakentuu pisto pistolta – ja samalla saattavat ajatuksetkin kirkastua.

Seuraavassa luvussa tarkastellaan tämän tutkimuksen luotettavuutta. Tutkijan subjektiivisuudesta kertoo ehkä se, että pimeänä joulukuun iltana, kun kyselyyn oli tullut vain kaksi vastausta, sain ajatuksen tehdä elämäni ensimmäisen radikaalin ristipiston. Se helpotti, auttoi kanavoimaan turhautumista ja antoi uusia ideoita. Niiden ideoiden avulla kyselyyn vastasi lopulta 39 osallistujaa. Olen kaikista vastauksista äärimmäisen kiitollinen. En kuulu tutkimaani yhteisöön, mutta tunnen yhteenkuuluvuutta heidän tekemisen tapojensa kanssa. Tutkimuksen tekeminen on ajoittain ollut puuduttavaa, mutta aineiston parissa koin ilon ja liikutuksenkin hetkiä. Vaikka tutkimuksen tulokset eivät olisikaan maailmaa mullistavia, otan tästä matkasta paljon hyvää mukaani. Siitä kiitos Radikaaleille ristipistoille!

Kuva 8. Tutkijan ensimmäinen radikaali ristipisto. Kuva: Iida Leppänen

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuuden arviointi on osa hyvää tutkimuskäytäntöä, ja tutkimuksessa tulisi näkyä perustelut tutkimuksen luotettavuudelle (Aaltio & Puusa, 2020, s. 178). Tutkijan tulee tutkimuksen joka vaiheessa perustella selkeästi ja johdonmukaisesti, miksi kukin menetelmä on valittu tutkimusongelman ratkaisemiseksi (Puusa & Juuti, 2020, s. 175). Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan käytettyjen menetelmien pohjalta, ja tutkimuksesta tulisi tulla esille tutkijan tekemät ratkaisut, subjektiivisuus, sekä vilpittömyys tiedonhankinnassa ja tulkintojen teossa (Aaltio & Puusa, 2020, s. 178). Tässä tutkimuksessa käytetyt menetelmät on valittu harkintaa käyttäen, ja niitä pyritään perustelemaan tutkimuksen edetessä. Tutkimuksen raportointi on tehty mahdollisimman huolellisesti ja kattavasti.

Fenomenologinen tutkimus pyrkii lisäämään ymmärrystä ilmiön tiimoilta, ja ilmiön eheys lisää tutkimuksen luotettavuutta (Aaltio & Puusa, 2020, s.180). Käsityöaktivismi nähdään tämän tutkimuksen ja aiempien tutkimusten valossa eheänä. Aiemmat tutkimukset tukevat tässä tutkimuksessa esiin tulleita löydöksiä. Vaikka toiminta käsityöaktivismiin sisällä on monipuolista ja säännöistä vapaata, on se käsitteenä hallittava ja antaa raamit tutkimukselle.

Tutkimusaineisto kerättiin avoimella internetlinkillä, joten olisi ollut mahdollista, että kohdejoukkoon kuulumaton henkilö olisi voinut vastata kyselyyn. Aineistosta tuli kuitenkin ilmi osallistuminen käsityöaktivismitoimintaan, joten linkki on löytänyt kohdejoukon.

Kyselyn kysymykset olivat avoimia ja ne oli muotoiltu johdattelemaan vastaajaa mahdollisimman vähän. Aineisto olisi saattanut olla yhdenmukaisempaa, jos kyselyssä olisi käytetty selkeämmin tiettyyn asiaan kohdistuvia kysymyksiä. Nyt vastaajat saivat kertoa omilla sanoilla juuri niistä asioista, jotka kokivat tärkeiksi. Aineistosta oli löydettävissä teemoja ja samankaltaisuuksia, vaikka niitä oli kuvattu eri lausein ja sanoin. Vastauksissa esiin tuli myös hajontaa siitä, minkälaisia toimintatapoja, tavoitteita ja merkityksiä vastaajat käsityöaktivismille antavat.

Aineisto voidaan todeta riittäväksi, kun se pystyy kuvaamaan tutkittavaa ilmiötä hyvin. Aineiston tulisi kuvata muutakin kuin sattumanvaraisia ja subjektiivisia kokemuksia. (Ronkainen ym., 2013, s. 117). Käsityöaktivismi on marginaali ilmiö (Perttula, 2018, s. 141–144), joten myös yksilön ääniä on tuotu aineistosta esiin. Yksittäisten ihmisten kokemusta on käytetty kuvaamaan marginaalin ilmiön eri puolia. Mikäli aineistoa olisi kertynyt enemmän, olisivat yksittäiset kokemukset ehkä jääneet pois tutkimuksesta.

Tutkimusetiikkaan paneuduttiin tätä tutkimusta tehdessä. Tutkimusprosessissa tutkimusetiikkaa tulisi tarkastella jokaisessa vaiheessa (Aaltio & Puusa, 2020, s.181). Kyselyn anonyymiteetin ja aiheen avoimen luonteen vuoksi painavia tutkimuseettisiä ongelmia ei tullut vastaan. Tutkimusaineisto sisälsi joitain yksityiskohtaisia tapahtumia, joista vastaajan olisi saattanut tunnistaa, joten niitä ei käytetty suorissa lainauksissa eikä sellaisenaan aineiston analyysissä. Yleisluontoisempia lainauksia käytettiin, sillä lainauksien sisällyttäminen antaa lukijalle mahdollisuuden ymmärtää tutkijan päättelyn prosessia (Aaltio & Puusa, 2020, s.184).

Tutkimusprosessi saattaa kehittää tutkijan näkemyksiä ja tulkintaa (Kiviniemi, 2010, s.81). Kolme vuotta sitten alkaneen prosessin edetessä koen kehittyneeni teoreettisen aineiston lukijana. Johtopäätökset-lukua kirjoittaessani pohdin, olenko osannut löytää teoriasta kaiken olennaisen. Kansainvälistä tutkimusta käsityöaktivismista tuntuu olevan paljon, enkä ole kaikkea pystynyt käymään läpi. Jos aikaa olisi, lukisin lisää tutkimuksia ja kävisin uudelleen läpi myös tähän tutkimukseen mukaan otetut tekstit.

7.3 Jatkotutkimusaiheita

Käsityöaktivismi on ajassa kiinni, ja se kertoo ihmisen arvoista ja siitä, mihin hän on valmis panostamaan ja käyttämään aikaansa. Käsityöaktivismilla, niin kuin aktivismillakin, halutaan saada aikaan muutosta, ja syyt voivat olla henkilökohtaisia tai yhteiskunnallisia. Mielenilmaisun mahdollisuudet ovat monet, ja käsityöaktivismi on osa vaikuttamisen historian kaanonina. Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen osallistuminen ei aina välttämättä ole helppoa, mutta käsityöaktivismiin osallistava luonne voi tehdä siitä helposti lähestyttävää toimintaa. Tutkimusaiheena käsityöaktivismi on monipuolinen ja sitä voisi lähestyä monin eri tavoin.

Käsityöaktivismista tuntuu tulevan koko ajan uusia tutkimuksia, jotka saattavat ennestään laajentaa ajatuksia käsityöaktivismista.

Radikaalien ristipistojen toimintaa voisi tutkia pyrkimällä saavuttamaan suuremman kohdejoukon vastaamaan kyselyyn. Kysymykset voisivat olla eri tavoin aseteltuja, niitä voisi olla enemmän tai näkökulma tutkimukseen voisi olla esimerkiksi narratiivinen. Radikaalien ristipistojen toimintaa voisi tutkia havainnoiden ja/tai haastatellen, jolloin lisäkysymyksille olisi tilaa ja aineiston tulkintaan tulisi lisää näkökulmia.

Käsitöillä vaikuttamisen mahdollisuuksia koulumaailmassa olisi mielenkiintoista tutkia. Käsitöintunneilla voisi toteuttaa Radikaalit ristipistot - tai käsityöaktivismiaiheisen työpajan tai tapahtuman. Oppilaat voisivat myös itse ideoida ja toteuttaa käsityöaktivismiprojektin. Työpajan tai projektin yhteydessä olisi mahdollista tutkia, miten oppilaat kokevat käsityön vaikutusmahdollisuudet tai miten eri tavoin käsityöaktivismi heihin vaikuttaa. Opetussuunnitelman kannalta voisi kysyä, päästääkö käsityöaktivismiin avulla mielipiteenilmaisun, osallistumisen, vaikuttamisen ja viestimisen tavoitteisiin.

Työpajoja ja projekteja voisi toteuttaa myös muille kohderyhmille (esim. nuoret aikuiset, työttömät, eläkeläiset, ilmastoaktivistit), ja tutkia käsitöillä vaikuttamisen käsityksiä ja merkityksiä. Mielenkiintoista olisi myös toteuttaa julkinen käsityöaktivismi-interventio, ja tutkia paikalle sattuneiden reaktioita ja ajatuksia. Tutkimuksen kohteena olisi, mitä käsityöaktivismi katsojassa herättää.

Lähteet

- Aaltio, I., & Puusa, A. (2020). Mitä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon? Teoksessa A. Puusa, & P. Juuti (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* (2. painos, s.177–188). Gaudeamus.
- Birnbaum, P. (2008). Elaine Reichek: Pixels, bytes, and stitches. *Art Journal*, 67(2), 18–35. <https://doi.org/10.1080/00043249.2008.10791302>
- Black, S. (2017). KNIT + RESIST: Placing the Pussyhat Project in the context of craft activism. *Gender, Place & culture*, 24(5), 696–710. <https://doi.org/10.1080/0966369X.2017.1335292>
- Bratich, J. Z., & Brush, H. M. (2011). Fabricating activism: Craft-work, popular culture, gender. *Utopian Studies*, 22(2), 233–260. <https://doi.org/10.5325/utopianstudies.22.2.0233>
- Childs, M., Mapasa, T., & Ward, M. (2020). Considering craft-and arts-based practitioner inquiry activities as a prompt for transforming practice. *Educational Research for Social Change*, 9(2), 81–100. <https://doi.org/10.17159/2221-4070/2020/v9i2a6>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6. painos). Routledge.
- Corbett, S. (2017). *How to Be a Craftivist: the art of gentle protest*. Cicada Books Ltd.
- Crabtree, B. F., & Miller, W. L. (2000). *Doing qualitative research* (2. painos). Sage.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2018). *The SAGE handbook of qualitative research* (5. painos). Sage.
- Ey, M. (2019). Purling politics: Crafting resistance with the Knitting Nannas Against Gas. *ACME an International E-Journal for Critical Geographies*, 18(4), 956–976.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7. painos). McGraw-Hill.
- Greer, B. (2014). *Craftivism: The art of craft and activism*. Arsenal Pulp Press.
- Guerra, P. (2017). ‘Just can’t go to sleep’: DIY cultures and alternative economies from the perspective of social theory. *Portuguese Journal of Social Science*, 16(3), 283–303. https://doi.org/10.1386/pjss.16.3.283_1

- Hackney, F. (2013). Quiet activism and the new amateur: The power of home and hobby crafts. *Design and culture*, 5(2), 169–193.
<https://doi.org/10.2752/175470813X13638640370733>
- Hantula, K., Lovio, I., & Takkinen, K. (2024, 8. tammikuuta). Nuoret aikuiset epäröivät yhteiskunnallista osallistumista – halukkuutta on, mutta uskallusta puuttuu. *Sitra*. <https://www.sitra.fi/uutiset/nuoret-aikuiset-eparoiivat-yhteiskunnallista-osallistumista-halukkuutta-on-mutta-uskallusta-puuttuu/>
- Holtzman, B., Hughes, C., & Van Meter, K. (2007). Do it yourself...and the movement beyond capitalism. Teoksessa S. Shukaitis, & D. Graeber (toim.), *Constituent imagination: Militant investigations // Collective theorization* (s. 44–61). AK Press.
- Hovi-Horkan, J. (2026, 10. helmikuuta). Mitä käsityötunneilla nykyisin tehdään? Kaiken nähnyt opettaja on huolissaan. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/suomi/art-2000011792277.html>
- Jeppesen, S. (2018). DIY. Teoksessa N. Jun, B. Franks, & L. Williams, (toim.), *Anarchism* (1. painos, s. 203–218). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315683652-15>
- Keune, A., Yankova, N., & Peppler, K. (2022). #Quiltsforpulse: connected and shared socio-political activism through craftivism. *Learning, Media and Technology*, 47(2), 251–267. <https://doi.org/10.1080/17439884.2021.1961147>
- Kiviniemi, K. (2010). Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa J. Aaltola, & R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II* (3. uudistettu ja täydennetty painos, s.70–85). PS-kustannus.
- Kontturi, K., & Kihlman, A. (2016). Craftivismi feministisenä aktivisminä ja uusmaterialistisen tutkimuksen kohteena. *Sukupuolentutkimus*, 29(3), 46–51.
- KSL-opintokeskus. (n.d). Käsityöaktivismi! -julkaisu. *KSL-opintokeskus*.
<https://www.ksl.fi/mita-on-kasityoaktivismi/>
- Laine, T. (2010). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola, & R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II* (3. uudistettu ja täydennetty painos, s. 28–45). PS-kustannus.
- Lithovius, J., & Näsi, R. (2022). Lukijalle. Teoksessa *Käsityöaktivismi!* Kansan sivistystyön liitto KSL ry ja KSL-opintokeskus.
- Maaranen, E. (2025, 18.toukokuuta). Tutkija neuvoo: Tällainen on aivojen unelmapäivä. *Helsingin sanomat*. <https://www.hs.fi/elama/art-2000011109476.html>

- Mandell, H. (2021). 'Monstrous' craft activism: A city yarn installation that wrought controversy through textile togetherness and community engagement. *Craft Research*, 12(1), 31–50. https://doi.org/10.1386/crre_00039_1
- Mason, J. (2002). *Qualitative researching* (2. painos). Sage.
- Miettinen, T., Pulkkinen, S., & Taipale, J. (toim.). (2010). *Fenomenologian ydinkysymyksiä*. Gaudeamus Helsinki University Press.
- Moreshead, A., & Salter, A. (2023). Craftivism in the time of Covid: resisting toxic masculinity through feminized labor. *Feminist Media Studies*, 23(6), 3014–3030. <https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2098797>
- Myzelev, A. (2022). Craftivism Between Nationalism and Activism in Ukraine and Belarus. *Frontiers in Sociology*, 6, 1–7. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2021.659103>
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014* (Määräys 104/011/2014). <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/35/tiedot>
- Perttula, J. (2018). Käsityöaktivismi osallistaa ja aktivoi ajattelemaan. *Aikuiskasvatus*, 38(2), 140–147. <https://doi.org/10.33336/aik.88335>
- Perheentupa, I., Nikunen, K., Collanus, M., Sankelo, P., & Lattunen, T. (2019, 23. joulukuuta). Poliittisia pistoja: mitä on käsityöaktivismi? *Politiikasta*. <https://politiikasta.fi/poliittisia-pistoja-mita-on-kasityoaktivismi/>
- Puusa, A. & Juuti, P. (toim.). (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Radikaalit Ristipistot Helsinki. (2023). Radikaalit ristipistot. *Tiede & Edistys*, 2. <https://doi.org/10.51809/te.131978>
- Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S., & Paavilainen, E. (2013). *Tutkimuksen voimasanat* (1.–2. painos). Sanoma Pro.
- Strycharz, H. (2014). Sewing Voices: The Arpilleristas and the Women of the Adithi Collective. Teoksessa B. Greer (toim.), *Craftivism: The art of craft and activism*. Arsenal Pulp Press.
- Taitoliitto. (2023, 9. tammikuuta). Käsityöaktivismi-näyttelykiertue. *Taitoliitto*. <https://www.taito.fi/ajankohtaista/uutiset/kasityoaktivismi-nayttelykiertue/>
- Tapio, M., & Wevelsiep, A. (toim.). (2022). *Kansalaiset, toimikaa! Kansalaistoiminta 2020-luvulla*. Kansalaisfoorumi.

- Tuckman, B. W., & Harper, B. E. (2012). *Conducting educational research*, (6. painos). Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, (uudistettu laitos). Tammi.
- TENK. (2024). *Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK)* (päivitys 16. maaliskuuta 2026). <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>
- Upola-Lehto, A. (2019). Nykypäivä talteen. Radikaaleja ristipistoja Tampereella. *Craftstories*. <https://craftstories.fi/project/radikaaleja-ristipistoja-tampereella/>
- Valli, R. (2010). Kyselylomaketutkimus. Teoksessa J. Aaltola, & R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I* (3. uudistettu ja täydennetty painos). PS-kustannus.
- Voima. (2021, 15. joulukuuta). Vallankumouksellisia ristipistoja esillä Stoassa helmikuun alkuun asti. *Voima*. <https://voima.fi/arvio/vallankumouksellisia-ristipistoja-esilla-stoassa-helmikuun-alkuun-asti/>
- Warner, H., & Inthorn, S. (2022). Activism to make and do: The (quiet) politics of textile community groups. *International Journal of Cultural Studies*, 25(1), 86–101. <https://doi.org/10.1177/13678779211046015>
- Watfern, C., Macdonald, G., Elliot, M., Stone, L., Gilmore, I., Wallace, S., Tecson, M., Turk, N., Bingham, P., Mears, J., Dadich, A., Doran, B., & Boydell, K. (2024). Craftivism as Inquiry: Holding Life's Threads. *Qualitative Report*, 29(1), 183–205. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2024.6007>
- Youngson, B. (2019). Craftivism for occupational therapists: finding our political voice. *The British Journal of Occupational Therapy*, 82(6), 383–385. <https://doi.org/10.1177/0308022619825807>

Liitteet

Liite 1. Webropol-kysely

Kysely käsityöaktivismista

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hei radikaali ristipistelijä,

tervetuloa vastaamaan kyselyyn käsityöaktivismista! Kyselyn aineistoa käytetään pro gradu -tutkielman tekoon, jonka tarkoituksena on selvittää käsityöllisen mielenosoituksen toimintatapoja ja tavoitteita.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit keskeyttää kyselyyn vastaamisen sen aikana, mutta jälkikäteen anonyymistä aineistosta ei voida poistaa vastauksia.

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja. Jos haluat liittää kuvituskuvaan toteuttamastasi käsityöllisestä mielenosoituksestasi, ilmoita nimesi tai nimimerkki, jota voidaan käyttää kuvan tekijänoikeuden haltijana kuvaan viitatessa.

Seuraavalla sivulla on kolme kysymystä, joihin voit vastata niin pitkästi tai lyhyesti kuin haluat. Tutkimukseen vastaaminen kestää vastauksien pituuden mukaan noin 5–20 min. Tutkielmaan liittyvissä kysymyksissä minuun voi olla yhteydessä sähköpostitse osoitteeseen iimlep@utu.fi.

Linkki tietosuojailmoitukseen:

<https://seafile.utu.fi/f/ade8d807c816410d96ac/>

Lämmin kiitos kaikille tutkielmaan osallistuville!

ystävällisin terveisin

Iida Leppänen

Käsityön aineenopettajaopiskelija, Turun Yliopisto

iimlep@utu.fi

1. Vastauksiani saa käyttää tutkielmassa tutkimusaineistona. *

Kyllä

Ei

Tällä sivulla ovat kyselyn kolme kysymystä. Voit vastata kaikkiin kysymyksiin tai valitsemaasi kysymykseen niin pitkästi tai lyhyesti kuin haluat. Kaikki vastaukset ja pohdinnat otetaan ilolla vastaan!

Seuraavalla sivulla voit halutessasi lisätä kuvan tai kuvia toteuttamastasi käsityöllisestä mielenosoituksesta tutkielman kuvituskuvaksi.

2. Millä tavoin radikaalit ristipistot ja/tai käsityöaktivismi näkyy elämässäsi?

3. Mitä toivot kokevasi ja saavuttavasi käsityöaktivismia tehdessäsi?

4. Kerro ja kuvaile jotain radikaaleihin ristipistoihin ja/tai käsityöaktivismiin liittyvää muistoa tai muistoja, jotka ovat jääneet mieleen, herättäneet ajatuksia, ilahduttaneet, innostaneet, pohdituttaneet, ihmetyttäneet, hämmentäneet tai vihastuttaneet.

Tutkielman kuvitus

Olisi hienoa saada tutkielmaan kuvia tekemistänne käsityöaktivismiin tai radikaaleihin ristipistoihin liittyvistä käsitöistä elävöittämään tekstiä. Kuvia käytetään ainoastaan tutkielman kuvituksena, niitä ei analysoida tai käytetä aineistona. Kuvien liittäminen on vapaaehtoista. Voit valita, ilmoitatko nimesi tai nimimerkin, jota käytetään kuvien tekijänoikeuden haltijana kuvaan viitattaessa.

Jos et halua liittää kuvia, lopussa on Lähetä-painike, jolla lähetät vastaukset edellisen sivun kysymyksiin. Lämmin kiitos tutkielmaan osallistumisesta!

5. Alle voit halutessasi liittää kuvan tai kuvia toteuttamastasi käsityöllisestä mielenosoituksesta. Liitetiedostojen yhteenlaskettu koko saa olla enintään 50 megatavua (Mt).

6. Saako kuvaa tai kuvia käyttää tutkimuksen kuvituksena?

Kyllä. Kirjoita oheen nimi tai nimimerkki, jota haluat käytettävän kuvan tekijänoikeuden haltijana kuvaan viitattaessa.

Ei.

Liite 2. Tietosuojaseloste

Käsityö vaikuttamisen välineenä -tutkimuksen tietosuojaseloste

Olet ottamassa osaa Turun yliopistossa järjestettävään tieteelliseen tutkimukseen. Tässä tietosuojaselosteessa kerrotaan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

1. Rekisterinpitäjä

Tutkija: Iida Leppänen

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa:

Nimi: Iida Leppänen

E-mail: iimlep@utu.fi

2. Kuvaus tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittelystä

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää käsityöllisen mielenosoituksen toimintatapoja ja tavoitteita. Tutkimusaineisto kerätään Radikaalit ristipistot-ryhmiltä, jotka edustavat kansainvälistä käsityöaktivismiliikettä. Tutkimus kartoittaa, minkälaisia aktivismia ryhmäläiset tekevät ja minkälaisia tavoitteita heillä on. Lisäksi selvitetään, miten he kuvaavat käsityöaktivismin merkitystä elämässään.

Rekisteristä ei voi tunnistaa tietojen antajaa. Rekisteristä voi tunnistaa kuvan antajan, mikäli osallistuja liittyy tutkielmaan kuvituskuvan ja ilmoittaa oman nimensä.

3. Henkilöt, jotka osallistuvat henkilötietojen käsittelyyn

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle. Tutkimusaineisto säilytetään salasanojen takana olevassa verkkokansiossa.

4. Henkilötietojen käsittelyn kesto

Tutkimus kestää enintään 1.6.2027 asti. Aineistot säilytetään enintään 1.6.2030 asti, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.

5. Henkilötietojen lainmukainen käsittelyperuste

Henkilötietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6(1) artiklan alakohtaan:

yleistä etua koskeva tehtävä:

tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastolliset tarkoitukset

tieteellisten aineistojen tai kulttuuriperinnöllisten materiaalien arkistointi

rekisteröidyn suostumus

rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen

rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu

6. Tutkimusaineistoon sisältyvät henkilötiedot

Rekisteriin talletetaan rekisteröityjen kokemuksia ja käsityksiä käsityöaktiivismin merkityksistä, toimintatavoista ja tavoitteista.

Rekisteristä ei voi tunnistaa tietojen antajaa. Rekisteristä voi tunnistaa kuvan antajan, mikäli osallistuja liittyy tutkielmaan kuvituskuvan ja ilmoittaa oman nimensä.

7. Erityiset henkilötietoryhmät (arkaluontoiset henkilötiedot)

Tutkimuksessa ei käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä.

8. Henkilötietojen keräämisen lähteet

Tiedot kerätään suoraan kyselytutkimukseen osallistuvilta.

9. Henkilötietojen suojatoimenpiteet

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- käyttäjätunnus ja salasana
- käytön rekisteröinti/lokitus
- kulunvalvonta
- salauskryptaus
- kaksivaiheinen tunnistautuminen
- muu, mikä:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Aineisto kerätään ilman suoria tunnistetietoja
- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa:
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska:

10. Henkilötietojen siirtäminen ja jakaminen kolmansille osapuolille

Henkilötietoja ei siirretä rekisterinpitäjän ulkopuolelle.

11. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

12. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusaineisto poistetaan
- Tutkimusaineisto säilytetään tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten:
  - ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin
- Tutkimusaineisto säilytetään myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuojasetuksen vaatimusten mukaisesti:
  - ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin

Tutkimusaineisto säilytetään 1.6.2030 asti.

Tutkimusaineiston säilytys perustuu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b ja e alakohtiin. Tutkimusaineiston uudesta tutkimuskäytöstä lähetetään tutkittaville uusi tietosuojaseloste, paitsi jos rekisterinpitäjä ei enää pysty tunnistamaan tutkittavia tutkimusaineistosta.

13. Rekisteröidyn oikeudet sekä niihin tehtävät poikkeamat

Lisätietoa tietosuoja-asetuksen mukaisista oikeuksistasi antaa kohdassa 1 mainittu yhteyshenkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- tarkistaa itseään koskevat tiedot (15 artikla)
- oikaista omia tietoja (16 artikla)
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi (17 artikla)
- rajoittaa omien tietojen käsittelyä (18 artikla)
- siirtää tiedot rekisterinpitäjältä toiselle (20 artikla)
- vastustaa tietojen käsittelyä (21 artikla)
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi (22 artikla)

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa, riippuen esimerkiksi siitä, mikä on henkilötietojen käsittelyperuste.

Rekisteröidyn oikeuksiin tehtävät poikkeamat

Tietosuojalainsäädäntö mahdollistaa rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista. Tarve tehdä poikkeamia rekisteröityjen oikeuksiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Tämän tietosuojaselosteen tutkimuksessa on todennäköisesti tarpeen tehdä poikkeamia seuraaviin rekisteröityjen oikeuksiin:

- Oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot (15 artikla)
- Oikeus oikaista omia tietoja (16 artikla)
- Oikeus poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi (17 artikla)
- Oikeus rajoittaa omien tietojen käsittelyä (18 artikla)
- Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä (21 artikla)

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröity pysty antamaan luotettavan tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (11 artikla).

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetulle, jos koet, että henkilötietojasi on käsitelty soveltuvan tietosuojalainsäädännön vastaisesti.

Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihde: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja(at)om.fi